

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 50

Sobotna izdaja:
celoletno
v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENE

Cene inseratom:

Enostopna petlitna vrsta
mali oglasi po Din 1⁵⁰ in
Din 2[—], večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2⁵⁰,
veliki po Din 3[—] in 4[—],
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6[—].

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniši
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.
Pošilna plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo, ne frankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništvu telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Varljivi upi.

Slovenska odnosno »jugoslavenska«
napredna polinteligenca preživlja te dni
veliko krizo svoje absolutne gospodstva-
željnosti in ne gre ji v glavo, da je bil
dosedanji režim strmoglavljen vsled nje-
gove dobesedne intolerance napram veli-
kim zahtevam moderne demokracije.

Pašića je — to ugotavlja tudi Her-
mann Wendel v »Prager Presse« — požrl
Kronos. Državnikov, ki so pred desetimi
leti gledali spočetje in rojstvo velikega
klanja kot ljudstvom odgovorni činitelji,
takih državnikov se je otrsela malodane
vsa Evropa. Clemenceau piše filmske
drame, filozofska dela, svoje spomine.
Poincarejeva zvezda je sedaj, ko so v
Londonu rešili veliko idejo praktičnega
sporazuma v reparacijskem vprašanju,
utonila za vedno in okupacija Poruhrja
ni bila ravno čin, ki mu garantira vsaj
zadnji kotichek v Pantheonu. O sir Greyu
ne govori angleška javnost in zdi se, da
je tudi duhoviti in rutinirani Lloyd Ge-
orge zaključil svojo premijersko kariero.
Ni le slučaj, da štejejo tega moža —
soavtorja verzajske pogodbe — med naj-
neizprosnejše kritike današnjega evrop-
skega stanja, ustvarjenega po logiki ver-
zajskih juristov. Čas je zahteval svoj na-
ravni tribut in danes je Dawesov načrt
tista konkretna podlaga, ki je juridično
zaklavzulirane mirovne pogodbe niso
mogle nuditi. In vendar je ves zapad,
predvsem pa francoski, nekaj časa smat-
ral verzajski mir za evangelijskega
obstanka. Kar pa nove francoske večine
(in Herriota) ni motilo, da je Dawesov
načrt sprejela v globoki veri, da druge
poti pač ni za mir, socialno in ekonomsko
sožitje v Evropi. Ker je Poincarejeva
politika zašla z naravno nujnostjo v za-
gato, je morala stopiti v ospredje poli-
tika direktnega sporazuma. Duhovno re-
formirani narodi, ki so izšli iz svetovne
vojne kot zmagovalci, so zavrgli metode
enstranskega nasilja ter se izrekli za ne-
posredni dogovor med dvema prizadeti-
ma strankama. Nemci gredo v London
kot enakopravni člani konference, kjer
jih čakajo v duhu miroljubnosti in sprave
zasnovane dolžnosti.

Če pogledamo na našo notranjo si-
tuacijo, se nam razodeva neka sličnost s
položajem na zapadu. Pašić in Pribiče-
vić sta zagovarjala tezo, da »nema sporazuma«, temveč diktat, ki ga morajo
Slovenci in Hrvati sprejeti. To zamisel
je bivša opozicija in današnja vladna ve-
čina izpodbijala med narodom in v par-
lamentu, dokler se ni po dolgotrajni kri-
zi pokazalo, da je ideja sporazuma edi-
na podlaga za uravnoteženje razmerja
med Slovenci, Hrvati in Srbi.

Varajo se vsi, ki mislijo, da je mo-
goče ta elementarni razvoj našega no-
tranjega vprašanja preokreniti v smislu
ideologije, ki je bila umetno vbrizgana
v velik del naše inteligence. Niso še iz-
vršene reparacije storjenih krivic, neza-
konitosti in nasilja. Današnja vlada in
njo noseča večina je prevzela dolžnost,
pomiriti razburkane in do paroksizma
razbičane duhove, vzpostaviti avtoriteto
zakona in državne oblasti. To je prva fa-
za našega notranjega sporazuma, ki ga
vse klevete tužne opozicije ne bodo za-
ustavile!

Tistim, ki so verjeli v nezmotljivi-
nost Pašića in Pribičevića, pa bodi pove-
dano, da se zgodovinski proces ne da od-
goditi ad calendas graecas, kakor so mi-
slili bivši oblastniki. Vprašanje naše no-
tranje ureditve, s katero pa državno
edinstvo nima opravka, še ni rešeno, saj
je smatrati vlado narodne sloge le kot
pričetek velikega razčiščevanja.

Takozvana napredna slovenska inte-
ligenca je postavljena čez noč pred vpra-
šanje svoje orientacije. Doslej je zago-
varjala, zapeljana po političnih banke-
roterjih Žerjavovega kova, najokrutnej-
šo reakcijo ter hkrati blatila hrvatsko
inteligenco, ki se pa ni postavila v bor-
beno fronto proti hrvatskemu narodu. Z
novo vlado je napolnila zgodovinska doba
in te spremembe, katera je tako globoko
utemeljena v dosedanji razdrapanosti
odnošajev med posameznimi narodi naše
države, pač naša inteligenca ne bo mogla
trajno zanikati.

Toliko je gotovo, da akcije sporaz-
uma ne bo omajala nobena, še tako do-
sledno se boreča opozicija. Smernice no-
vega kabineta se krijejo z nazori, ki se
pričenjajo uveljavljati po vsej Evropi.
Povrat reakcije bi vodil nujno v naj-
strastnejše gaženje ljudskih pravic, v
socialno in ekonomsko borbo ter meščan-

sko vojno. Ker bi edino v tem slučaju
nastala nevarnost za obstoj države, je
vsaka druga kombinacija izključena. Slo-
venska inteligenca stoji pred alternati-
vo: ali z duhom časa ali pa v brezpo-
membnost. Tretjega izhoda ni in toza-
devon zahvalo more nasloviti na gospoda
Pašića...

Gospodarstvo prejšnje vlade.**NEPREMIŠLJENO GOSPODARSTVO PAŠIČEVE VLADE. — UKREPI
MINISTRskega SVETA.**

Belgrad, 4. avgusta. (Izv.) Poleg re-
sornih stvari je danes ministrski svet na-
daljeval razgovore o železnicah. Ugotovi-
lo se je, da v sedanjem proračunu niso
postavljene postavke za stvari, ki so v
delu in ki se brez večje škode za državo
ne morejo opustiti. Prejšnja vlada je za-
pustila velike dolgove. Za že izvršena po-
pravila in dela in za nadaljevanje pa ni
v proračunu nobenih sredstev. Vedno
bolj se odkriva naravnost katastrofalno
gospodarstvo bivšega finančnega mi-
nistra.

Ravnatoko tudi v ministrstvu za
javna dela. Začeli so dela, ki stanejo sto-
tine in stotine milijonov, v proračun pa
so vrgli par milijonov. Delali so tjeven-
dan. Nobeden ni premislil, odkod vzeti
denar in če ga ne bo, kakšna bo škoda za
državo. To meče prav čudno luč na bud-
žetiranje prejšnje vlade. Poleg tega se
odkrivajo vedno nove velike korupcije.
Ko so sprejemali lokomotive, so jih spre-
jemali kar na slepo. Vse reparacijske lo-
komotive so na tem, da jih bodo morali

izločiti iz prometa, ker niso zahtevali
najvažnejših nadomestnih delov.

Pristanišča se niso popravljala od
1918. leta sem. Za popravo pristanišč je
bilo v proračunu postavljenih 80 milijon-
ov, denar pa se je porabil za gra-
bo železnic, tako da se sedaj v najžalosnej-
šem stanju.

Sušaško pristanišče se nič ne po-
pravlja. Sušaška občina je napravila ma-
lo barako. Prejšnja vlada ni nič storila
za povzdigo tega pristanišča. Zato gre
ves promet na Reko.

Ministrski svet je naročil promet-
nemu ministru Sušniku, da točno in
vestno preišče vse malomarnosti in ne-
rednosti, da doleti krivce zaslužena ka-
zen. Ministrski svet je nadalje rešil ne-
kaj rezervnih stvari. Končno je poročal
notranji minister o položaju v državi, ki
je zadovoljiv.

Ministrski svet bo o teh stvareh na-
daljeval razpravo jutri ob 9. uri dopol-
dne.

**Seja in skleni vodstva
H. R. S. S.****SEJA JE POTEKLA MIRNO. —
PERSEDSTVO IMA GLEDE VSTO-
PA V VLADO PROSTE ROKE.**

Zagreb, 4. avgusta. (Izv.) Včeraj se
je vršila od 9. ure dopoldne do poldveh
popoldne seja vodstva HRSS. Seje so se
udeležili vsi poslanci razun treh, ki so
svojo odsotnost opravičili. Na seji je po-
ročal podpredsednik dr. Maček o novem
političnem položaju. Njegovo poročilo ni
dalo nobenega povoda za kako burno raz-
pravo in je bilo soglasno sprejeto na
znanje.

Predlog za pristop HRSS v kmečko
internacionalno je bil formalno soglasno
sprejet, podpisalo pa je izjavo le 58 po-
slancev, dva pa ne. Dr. Horvat je pred-
lagal, naj se pristop v kmečko inter-
nacionalno ne vzame na znanje. Od svo-
jega predloga pa ni odstopil šele potem,
ko je dr. Maček prebral neko »najnovej-
še« pismo od Radića, ampak je umaknil
svoj predlog takoj, ko je videl, da ima le
dva poslance na svoji strani. Kar je dr.
Maček bral na seji, so bile stare stvari.
Od Radića po 23. juliju do danes ni pri-
šlo v Zagreb še nobeno pismo. Prišla je
pač neka brzokavka v ruskem jeziku, ki
pa je bila tako pokvarjena, da je bila ne-
čljiva.

O seji HRSS je bilo izdano sledeče
poročilo: »Na svoji 10. seji dne 3. avgu-
sta 1. 1924. v Zagrebu, glavnem mestu
Hrvatske in vseh Hrvatov, zbrano narod-
no zastopstvo jemlje na znanje in soglas-
no odobrava, kar je sklenil Stefan Radić
na podlagi sklepov hrvatskega narodne-
ga zastopstva z dne 19. avgusta 1923. in
1. maja 1. 1924., ostaja pa še nadalje pri
svojem programu in taktiki HRSS, smat-
rajoč pristop HRSS k kmečki inter-
nacionali kot prvo realno zvezo med
hrvatskim in ruskim narodom.

2. Hrvatsko narodno zastopstvo vidi
v imenovanju vlade opozicijskega
bloka korak bližje do sporazuma med
Hrvati in Srbi in sklepa soglasno, da
bodo zastopniki HRSS vlado podpirali,
dokler bo delala v duhu načel, na katerih
je bil opozicijski blok. Glede vstopa
HRSS v vlado ima predsedstvo proste
roke.

Zagreb, 4. avgusta. (Izv.) Del po-
slancev HRSS je danes odpotoval v Bel-
grad, drugi odpotujejo jutri.

Zagreb, 4. avgusta. (Izv.) Vaš do-
pisnik se je razgovarjal danes s poslan-

cem HRSS Hercegom, ki mu je izjavil,
da je potekla seja vodstva HRSS po-
polnoma mirno. Izjava glede pristopa
HRSS k kmečki internacionali vlade ne
bo prisilila da bi prekinila svoje zveze s
HRSS, ker ostane HRSS zvesta svoje-
mu staremu programu. V vlado zastop-
niki HRSS bržkone ne bodo šli, ker bi
raje videli na vplivnih mestih ljudi dru-
gih strank, katerim HRSS zaupa. Vesti,
da se bo Radić pojavil nenadoma v Bel-
gradu na prihodnji seji parlamenta, so
navadne kombinacije.

**BELGRAJSKI KOMENTAR K SKLEPU
HRSS.**

Belgrad, 4. avgusta. (Izv.) Vsa tukajš-
nja politična javnost je z velikim zani-
manjem pričakovala izid včerajšnje seje
HRSS. Radikali so stavili največje nade
na njo, ker so pričakovali, da bodo Radi-
ćevci odbili pomoč vladi. Vendar so se v
tem zmotili, zato sedaj intrigirajo s skle-
pom Radićeve stranke glede pristopa v
moskovsko internacionalo. Pravilen ko-
mentar dajejo današnje »Novosti«, ki pra-
vijo: Včeraj se je vršil v Zagrebu plenum
HRSS, ki je sklepal o strankini taktiki.
V političnih krogih so z največjo nape-
lostjo pričakovali izida. Plenum je odobril
politično vodstvo in sklenil, da bo podpi-
ral vlado. Sklenjeno je, da morajo po-
slanci oditi v Belgrad, prisostvovati se-
jam in glasovati za vlado Ljube Davidovi-
ća. Plenum se je ravnatoko tudi bavil
z bivanjem šefa Radića v Moskvi. — Pro-
tivistiki nove vlade so zlohotno nameravali
izkoristiti odobravanje Radićeve politike
napram kmetski internacionali. Vendar je
za realno politiko mnogo važnejši prihod
Radićevcev v skupščino, kjer bodo poli-
tično sodelovali in kjer naj pokažejo svo-
je namene. Njih izjav ne smemo napačno
tolmačiti, ker so oni na dajanje izjav na-
vajeni. Zato je treba počakati, da preide-
jo na teren stvarne politike. Stranka je
hotela, da reši Radiću ugled pred maso,
četudi navidez obdrži kontinuiteto v nje-
govi dosedanji fantastični politiki.

**NAVDUŠENJE ZA NOVO VLADO V
SRBIJI.**

Belgrad, 4. avgusta. (Izv.) Poštni mi-
nister Pera Marković se je mudil v
svojem okraju v Valjevu. Dasiravno nje-
govo potovanje ni bilo naznanjeno, so ga
župani pričakovali. Na postaji Valjevo je
bilo 25 županov iz okoliških občin in več-
tisočglava množica, ki je ministra burno
in viharo pozdravila. Tako razpoloženje
vlada povsod. Ljudstvo je zelo zadovolj-
no, da se je zrušil režim Pašić-Pribičevića.

ZEMLJORADNIKI ZA VLADO.

Belgrad, 4. avgusta. (Izv.) Zemljorad-
niški poslanski klub je imel sejo, na ka-
teri so sestavili poročila, ki jih predložijo
glavnemu strankinemu odboru, ki se se-
stane jutri. Na tej seji je bilo konstatirano,
da je klub za vlado.

NEMCI ZA VLADO.

Belgrad, 4. avgusta. (Izv.) Danes do-
poldne se je ministrski predsednik Ljubo-
mir Davidović dolgo časa mudil v klu-
bu in ministrski sobi, kjer je sprejel de-
putacijo Nemcev, ki so izjavili lojalnost in
podporo.

SKRB ZA PRISTANIŠČE SUŠAK.

Belgrad, 4. avgusta. (Izv.) Železniški
minister Sušnik je odredil, da se ustavi
nadaljnje dajanje v najem zemljišča v su-
šaškem pristanišču, kjer se morajo posta-
viti skladišča. Ta ukrep je na mestu, ker
se je pri tem postopalo strankarsko. Mi-
nister je odredil, da se skliče posvetova-
nje gospodarskih in trgovskih krogov. Na
tem posvetovanju naj bi bila zastopana
trgovska in obrtna zbornica. Končno-
veljavno bi se ta stvar rešila po mišljenju,
izrečenem na tem posvetovanju, katere-
mu bi prisostvoval poseben odposlanec
prometnega ministrstva.

**MINISTER SUŠNIK BO OBISKAL
SUŠAK.**

Belgrad, 4. avgusta. (Izv.) Kakor iz-
vemo, bo železniški minister Sušnik že
Dolje na drugi strani.

Borzna poročila.

4. avgusta 1924.

ZAGREBSKA BORZA.

Na deviznem in valutnem trgu je bila da-
nes tendenca slaba, promet minimalen. Re-
zerviranost je trajala tudi po borzi. Na efek-
tnem trgu nobene spremembe.

Devize in valute.

(V oklepaju tečaji z dne 1. avgusta.)

Dunaj 0.1167—0.1187 (0.1172—0.1192),
Italija 3.6125 do 3.6225 (3.625 do 3.645), Lon-
don 368.25 do 371.25 (368.30 do 371.30), New-
york 82.50 do 83.50 (83.20 do 84.20), Pariz
4.3775 do 4.4275 (4.15 do 4.25), Praga 2.388
do 2.488 (2.463 do 2.493), Curih 15.5125 do
15.6125 (15.54 do 15.64), efektivni dolarji
81.25 do 82.82 (82.20 do 83.20).

Vrednostni papirji.

Hrvatska eskomptna banka, Zagreb 121
do 125; Hrv. slav. zem. hip. banka, Zagreb
62 do 63; Jugoslovanska banka, Zagreb 113;
Prva hrvatska štedionica, Zagreb 915; Ljub-
ljanska kreditna banka, Ljubljana 220; Sla-
venska banka, Zagreb 108 do 110; Dioničko
društvo za eksploatacijo drva, Zagreb 115 do
119; Hrv. slav. d. d. za ind. šečera, Zagreb
985 do 995; Narodna šumska industrija, Za-
greb 75; Guttman 790 do 805; Našica 84; Sla-
vonija 91 do 93; Združene papirnice, Vevče
140; Trboveljska premogokopna družba, Ljub-
ljana 490; 7 odstotno državno investicijsko po-
sojilo 66 do 66.50; vojna odškodnina 119 do
122.

CURIŠKA BORZA.

(V oklepaju tečaji z dne 2. avgusta.)

Belgrad 6.40 (6.40), Budimpešta 0.0069
(0.0069), Berlin 1.29 (1.295), Italija 23.35
(23.30), London 23.75 (23.75), Newyork 534.50
(537), Pariz 28.20 (28), Praga 15.90 (15.95),
Dunaj 0.00755 (0.007575).

DUNAJSKA BORZA.

Elekti: Živnostenska banka 819.900, Alpi-
ne 374.000, Greinitz 135 tisoč, Kranjska indu-
strijska družba 800 tisoč, Trboveljska družba
413.500, Hrvatska eskomptna banka 165 tisoč,
Jugoslovanska banka 90 tisoč, Avstrijske tvor-
nice za dušik 182 tisoč, Slavex 215 tisoč, Sla-
vonija 79 tisoč.

Devize: Belgrad 855 do 859, Kodanj 11.330
do 11.370, London 815 tisoč do 316 tisoč, Milan
3079 do 3091, Newyork 70.935 do 71.185, Pariz
3752 do 3768, Varšava 13.550 do 13.650.

Valute: dolarji 70.460 do 70.860, angle-
ški funt 313.200 do 314.800, francoski frank
3715 do 3745, lira 3085 do 3105, dinar 851 do
857, češkoslovaška krona 2092 do 2108.

PRAŠKA BORZA.

Lira 148.25, Zagreb 41.05, Pariz 179.25,
London 150.55, Newyork 33.95.

v prvi polovici avgusta obiskal Sušak. To potovanje ministra Sušnika v Hrvatsko Primorje ima namen, da se rešijo razna pereča prometna vprašanja, predvsem vprašanje glede prometa med bakersko postajo in pristaniščem.

AGRARNA REFORMA V SLOVENIJI.

Belgrad, 4. avgusta. (Izv.) Minister za agrarno reformo Ivan Vesenski je podvzel korake za kredite za revizijo in končno likvidacijo agrarne reforme v Sloveniji. Ker ni dovolj izvežbanega osebja, je zaprosil pravosodnega ministra, da dovoli za mariborsko oblast pet sodnikov, ki bi se prostovoljno prijavili za sodelovanje pri tem poslu.

INVALIDSKI ZAKON.

Belgrad, 4. avgusta. (Izv.) Danes je obiskal socialno ministrstvo osrednji odbor združenja vojnih invalidov in razložil svoje zahteve. Minister jih je zelo ljubeznivo sprejel in jim obljubil največjo podporo in pomoč in izjavil, da bo invalidski zakon čimprej predložen skupščini. Prej se bo še z njimi sporazumel glede potrebnih izprememb.

SEJA RADIKALNEGA KLUBA.

Belgrad, 4. avgusta. (Izv.) Danes dopoldne se je Pašić v radikalnem klubu posvetoval z Ljubo Jovanovićem in nekaterimi poslanci. Jutri se vrši seja radikalnega kluba, na kateri se bodo reševala vprašanja o taktiki in vprašanja ostavke skupščinskega predsedništva.

KONEC TERORJA NA HRVATSKEM.

Zagreb, 4. avgusta. (Izv.) Politični shodi bodo na Hrvaškem v kratkem zopet dovoljeni.

IGRALNICA NA BLEDU ZAPRTA.

Belgrad, 4. avgusta. (Izv.) Minister za notranje zadeve je odredil, da se mora igralnica na Bledu takoj zapreti.

DIJAŠKI OBISK V ZAGREBU.

Zagreb, 4. avgusta. (Izv.) Danes je prišlo v Zagreb 60 dijakov trgovske akademije v Mühlhausenu (Alzacija).

Londonska konferenca.

Nemci na londonski konferenci.

Berlin, 4. avg. (Izv.) Nemška delegacija za londonsko konferenco šteje približno 50 oseb. Načeljuje ji državni kancelar Marx osebno. Poleg njega sta v delegaciji zunanji minister dr. Stresemann (ki je prvotno zahteval, da se mu poleg Marxa dovoli popolnoma samostojna vloga, česar pa ni dosegel) in finančni minister dr. Luther. Za generalnega komisarja delegacije je določen ministerialni ravnatelj Schubert.

V soboto dopoldne se je pod predsedstvom državnega predsednika vršil ministerski svet, ki je določil nemške smernice za londonsko konferenco. Nemška delegacija bo podala razne protipredloge in ugovore. Posebno velja to za točko o vojaški izpraznitvi novozasedenih ozemelj in za točko o sankcijah. Merodajni nemški krogi sicer priznavajo, da so se tostvarni uspehi londonske konference zelo približali nemškemu stališču, vendar pa da je formula-cija ponekod za Nemčijo nesprejemljiva.

Nemška delegacija bo dalje zahtevala, da se določi za gospodarsko izpraznitev Poruhrja bližnji rok nego 15. oktobra. Istotako se bodo Nemci upirali nadaljnjemu službovanju 300 francosko-belgijskih železničarjev. Končno bo nemška delegacija ugovarjala nekaterim novim določbam v vprašanju dajatev v naravi in gotovinskih nakazil.

S prihodom nemške delegacije se bo položaj londonske konference po vsem tem kolikor toliko zapletel; ker bo pa našla Nemčija v Londonu zaveznike edine, vpliv njene volje ne bo segel predaleč. Vsekakor se utegne konferenca še nekoliko zavleči.

Berlin, 4. avgusta. (Izv.) Nemška delegacija je danes odpotovala s posebnim vlakom v London.

Pariz, 4. avgusta. (Izv.) Šefi delegacij na londonski konferenci so večeraj izgotovili delovni program za drugi del konference. Mac Donald je izjavil, da bo storil vse, kar je mogoče, da bo konferenca ta teden končana. Zato bodo potrebne po 2 do 3 seje na dan.

Angleško-ruska pogodba gotova?

London, 4. avg. (Izv.) Reuter poroča: Danes dopoldne se je v navzočnosti Ponsombyja in Rakovskega nadaljevala angleško-ruska konferenca. Kakor se izve, stojimo pred zaključkom zelo važne gospodarsko-politične pogodbe med Anglijo in Rusijo. Rusija se obvezuje, da bo od 160 milijonov funtov, ki jih dolguje Angliji, odplačala 28 milijonov funtov.

IZGREDI V BERLINU.

Berlin, 4. avgusta. (Izv.) Na »Königsplatzu« so priredili večeraj velike slavnosti na čast padlim nemškim vojakom. Komunisti so sklenili, da bodo slavnost preprečili, policija pa je vse njihove poskuse onemogočila. Zaprla je okoli 40 oseb.

POPLAVE NA POLJSKEM.

Varšava, 4. avgusta. (Izv.) Listi poročajo o velikih poplavah na južnem Poljskem. Škoda je velika.

JAPONSKA NAROČA PUŠKE.

London, 4. avgusta. (Izv.) Japonska vlada je naročila pri tvrdki Vickers 140 tisoč strojnih pušk.

AVTOMOBILSKA NESREČA.

Königsberg, 4. avg. (Izv.) Včeraj ponoči je zaradi teme in velikega dežja avtomobil veleposestnika Erdauerja padel v vodo Pregel. Pri tem sta utonila v avtomobilu nahajajoča se 15-letni grof Franc Coudenhove-Kalegi, sin znanega pisatelja na Dunaju, in 15-letna hčer grofice Kanitz-Wolkhof.

PONESREČEN POLET OKOLI ZEMLJE.

Newyork, 4. avg. (Izv.) Letalo, ki je imelo preleteti zemeljsko oblo, se je v bližini farorskih otokov moralo vsled defekta spustiti na zemljo in se je pri tem tako poškodovalo, da poti ne more več nadaljevati. Oba letalca sta se vkrcala na neko križarko, ki ju odpelje nazaj v Ameriko.

AFERA MATTEOTTI.

Rim, 4. avg. (Izv.) Ker so se trdovratno vzdrževale govorice, da so truplo umorjenega poslanca Matteottija skrivaj pokopali na mestnem pokopališču, je oblast odredila, da se izkopljejo na mestu, kjer naj bi Matteottijevo truplo ležalo, 4 trupla. Rezultat ekshumacije je bil vseskozi negativen, ker nobeno izmed trupel ni Matteottijevo. —

Velehradski kongres.

(Izvirno poročilo «Slovenec».)

Velehrad, 31. julija 1924.

Središče krščanstva s sv. očetom na čelu in z njim vsa Cerkev upira te dni svoje oči na Velehrad. Grob sv. Metoda in zemeljski ostanki lanske leto umrlega olomuškega nadškofa dr. Stojana, velikega apostola cerkvenega zedinjenja, so privabili na starodavni Velehrad ne samo zastopnike katoličanstva, nego tudi lepo število pravoslavni kristjanov. Pred Slomškom med Slovani skoraj tisoč let nepoznana sv. brata Ciril in Metod sta nanovo oživila v svojih delih. Prvi trije velehradski kongresi, ki so se vršili na pobudo Apostolstva sv. Cirila in Metoda, so veliko pripomogli, da so se kat. Slovani začeli zanimati za zedinjenje svojih pravoslavni bratov s kat. Cerkvijo. Letošnji IV. velehradski kongres pa je že v svojem začetku pokazal, da je cirilometodijska ideja postala skupna last vseh znamenitejših kršč. narodov.

Letošnji velehradski kongres je vzbudil v svetu veliko zanimanje, zlasti tudi vsled tega, ker je papež poslal nanj svojega zastopnika. Pooblastil je v ta namen apostolskega nuncija v Pragi, nadškofa Marmaggijsa. Nuncij se je pripeljal med prvimi že v sredo popoldne skupaj z olomuškim nadškofom dr. Prečanom. Sprejel ju je rektor jezuitskega kolegija na Velehradu. Pred cerkvenimi vrati je pozdravil papeževga odposlanca tudi zastopnik češkoslovaške vlade, pomočnik zunanjega min. Roztočil. Tekom celega popoldneva so prihajali udeleženci. Veliko pozornost je vzbujala skupina kakih 15 Rusov. Med njimi je več odličnih zastopnikov pravoslavne ruske inteligence in z apostolskim duhom prežetih konvertitov. Razen teh je dospel na Velehrad katol. petrograjsko-mogilevski škof latinskega obreda Ropp s častitljivo sivo brado. Prognan iz Rusije živi sedaj v Varšavi. Z nestrpnostjo se je pričakoval prihod Jugoslovancev. Imena Slomšek, Strossmayer, Jeglič, dr. Grivec so vsled svojih zaslug za cirilometodijsko idejo znana daleč izven mej domovine. Jugoslovancev je prišlo okrog 30. Med udeleženci smo opazili zagrebskega nadškofa dr. Bauerja, sarajevskega nadškofa dr. Šariča, ljubljanskega vladiko dr. Jegliča, barskega nadškofa Dobročiča, križevskega škofa vzhodnega obreda dr. Njaradija, apostolskega administratorja iz Niša msgr. Hrđyja, dr. Šimraka, več hrvatskih frančiškanov, več bogoslovni profesorjev, zastopniki duhovnikov iz dušnega pastirstva, bogoslovcev in akademikov. Djakovski škof je poslal svojega tajnika. Iz Skoplja je prispel misijonar Cepetić d. J. Kako veliko navdušenje vlada tudi pri Neslovanih za nezedinjene vzhodne brate, so dokaz zastopniki Francozov, ki so se samo iz ljubezni do Vzhoda popolnoma naučili ruskega jezika in nekateri duhovniki celo vzhodnega obreda. Znameniti francoski list «Revue des Jeunes» ima na shodu svojega posebnega poročevalca.

Čehi in Slovaki niso mogli priti v takem številu, kakor bi hoteli, ker bi sicer primanjkovalo prostora za druge narode. Prisotni pa so bili vsi čehoslovaški škofje in nadškofje. Poljskih udeležencev je prišlo nad 40, med njimi več škofov. Žal da poljska vlada ni dala potnih listov lvovskemu metropolitu in nadškofu vzhodnega obreda msgr. Szeptyckemu, kar je vse vzhodne kristjane, zlasti pa navzoče Ukrajince bridko zadelo. Celo Benjamin med Slovani, Lužički Srbi, hočejo tekmovati z drugimi narodi pri delu za unijo. Poslali so več svojih najboljših duhovnikov in lajkov. Angleže zastopa Walter Leslie d. J. iz Oksforda. Da je med Nemci v veliki meri izginilo sovraštvo do Slovanov, nam kaže njihovo zanimanje za versko zedinjenje in njihova udeležba na kongresu. Več jih obvlada celo več slovanskih jezikov. Italijane zastopa msgr. Benedetti, član Vzhodne kongregacije. Iz Madrida je prišel o. Gil d. J. Manjalo ni tudi Litvanec.

Vseh udeležencev je nad 400. Pismeni pozdrav sta poslala med drugimi tudi znamenita ruska filozofa Bulgakov (univerz. prof. v Pragi) in Kartašev (Pariz), oboja pravoslavna. Večina udeležencev stanuje v jezuitskem samostanu, najodličnejši gostje pa v pravkar dovršenem, moderno opremljenem domu za duhovne vaje «Stojanovic», ki ima sto sob. Vzoren in točen red kaže, kako je bil kongres tudi tehnično dobro pripravljen. Udeleženci ne tvorijo skupin po narodnostih in državah. Vsak želi priti le v stik z nepoznanimi brati. Malsikdo razume šele sedaj dovolj jasno, kaj je Cerkev in zakaj je Kristus tako toplo priporočal pred svojo smrtjo ljubezen. Iz vseh razgovorov pa doni en sam refren: da bi bili vsi eno.

Zvečer so brnski bogoslovci priredili akademijo na čast udeležencem kongresa.

• • •

Velehrad, 1. avgusta.

Po slovesni pontifikalni sv. maši v velehradski baziliki je v četrtek zjutraj v «Slovanski dvorani» olomuški nadškof dr. Prečan otvoril IV. velehradski kongres. V vznešenih besedah se je spominjal svojega prednika dr. C. Stojana in njegovega apostolskega dela za zedinjenje vzhodnih in zapadnih kristjanov. Globoko ginjen je pozdravil papeža Pija XI., ki je kot velik ljubitelj krščanskega Vzhoda in najodličnejši pospeševatelj unioističnega dela v duhu in s svojim srcem navzoč, dalje njegovega zastopnika, nuncija Marmaggijsa, zastopnika češkoslovaške vlade, navzoče škofo in druge odlične udeležence.

Nato je nuncij prečital breve, ki ga je poslal sv. oče olomuškemu nadškofu kot predsedniku pripravljalnega odbora. V njem se pohvalno omenja Apostolstvo sv. Cirila in Metoda in uspehi prvih treh velehradskih shodov. Sv. oče izraža upanje, da bo zlasti četrti, kateremu Sv. stolica posveča posebno pozornost, razčistil dvome in zmote zapadnih narodov o Vzhodu ter mnogo pripomogel, da se privedejo pravoslavni narodi v naročje kat. Cerkve, ako bo na kongresu vladala bratska ljubezen. Želi, naj se na kongres povabijo ne samo dobri in goreči katoliki, marveč tudi nezedinjeni vzhodni kristjani, da se pravilno pouče o kat. nauku, ki je isto, kakor so ga učili vzhodni in zahodni cerkveni očetje in ga potrdili prvi cerkveni zbori.

Na shodu so predsedovali kot častni predsedniki vsi navzoči škofje in nadškofje, prava predsednika sta bila škof Fischer Colbrič iz Košic in Kocylowskyj iz Przemysla, podpredsedniki, ki so tekom kongresa vodili znanstvene diskusije, dr. F. Grivec (Ljubljana), M. d'Herbigny (Rim) in dr. J. Vajs (Praga).

Tekom predpoldneva so se predstavili zborovalcem najodličnejši zastopniki raznih narodov in delavci za cerkveno zedinjenje. V latinskem, deloma v domačem jeziku so govorili lepe in navduševalne besede skoro vsi prisotni škofje, dalje zastopniki redov in raznih drugih korporacij. V imenu jugoslovanskega klera in ljudstva sta govorila nadškofa dr. Šarič in dr. Bauer, ter škofa dr. Jeglič in dr. Njaradi. Ljubljanski vladika je bil posebno burno pozdravljen. V svojem govoru je omenjal škofa Slomška, ki je med Slovenci pričel širiti misel o cerkvenem zedinjenju, ter prof. dr. Grivca, ki vodi danes na jugu to lepo apostolsko delo. Splitski in krški škof sta sporočila svoje pozdrave po prof. dr. Butkoviću iz Splita. V imenu jugosl. frančiškanske provincije je pozdravil P. dr. Grabič, urednik «Nove revije» v Makarski.

Velik vtis je napravil govor predsednika pap. Vzhodnega instituta, M. d'Herbignyja, ki je prispel od evharističnega kongresa v Amsterdamu. Sporočil je, da ga je sv. oče poslal tja z izrečnim naročilom, naj se na kongresu osnuje posebna vzhodna sekcija, ker je ravno presv. evharistija zakrament edinosti. Pozivu sv. očeta so se kongresisti v Amsterdamu odzvali z velikim navdušenjem. Ta sekcija je imela največ udeležencev in je najživahnejše delovala.

Ruse je v ruskem jeziku pozdravil dr. Grivec. V svojem govoru je naglasil, da se bo veliki ruski narod, ki je dal krščanstvu

največjega preroka cerkv. edinstva, Vladimira Solovjeva, po tolikih nesrečah gotovo približal v duhu naših skupnih apostolov sv. Cirila in Metoda.

Govorili so še zastopniki ameriških Čeho-Slovakov, Lužičkih Srbov, Bolgarov (P. Damijan, kapucin iz Sofije) i. dr. Pismeno je shod pozdravil Slovincem dobro znani kardinal Bourne iz Westminstera na Angleškem, pariški kardinal Dubois pa po tajniku škofa Chaptala iz Pariza, Quenetu ki govori perfektno ruski jezik.

Resnica o dvigu cen pšenice.

NAPAČNA POROČILA ČIKAŠKIH SPREJEMALNIKOV.

(Od našega pariškega dopisnika.)

Pariz, 31. julija.

V zadnjih tednih so skoraj povsod na svetu začele rasti cene pšenice in ponekod tudi že kruha. Tako n. pr. javljajo današnji londonski listi, da hoče udruženje pekov zvišati ceno hlebu kruha od 9 na 10 pennyjev, torej za deset odstotkov.

«Daily Mail» pa priobčuje brzojavko iz Winnipeg v Ameriki, iz katere je razvidno, da letošnja ameriška žetev sicer ne bo dosegla lanskih rekordnih števil, da pa stoji vseeno še visoko nad povprečnimi žetvami.

Veliki čikaški žitni trgovci, ki obvladujejo skoraj ves ameriški žitni trg, so napravili velikanski načrt, na kak način dvigniti ceno pšenice. Ta načrt, ki je sedaj razkrinkan in se mora ponesrečiti, je bil sledeči:

Ko so ti trgovci zvedeli, da letošnja žetev pšenice v Zedinjenih državah ne bo tako obilna ko lanska, so s pomočjo napačnih poročil v časopisih približne cenitve ne številke letošnje žetve nastavili kolikor mogoče nizko. Nato so poslali svoje poročevalce na vse strani v Kanado, da so jim iz raznih krajev te dežele začeli pošiljati poročila o slabem stanju kanadske pšenične žetve. Ta poročila so bila seveda potvorenja. Res se jim je posrečilo, da je žitni trg verjel tem poročilom, ker je takrat v gotovih pasih Kanade vladala suša in neugodno vplivala na rast žita.

Med tem je pa tudi v teh krajih že padel obilen dež in pričakuje se boljše žetev.

Kako pa vpliva dvig cen žita v Ameriki, ki je po uničenju Rusije postala svetovna žitnica, na evropske cene, je razvidno iz tega, da je v teku zadnjega tedna narasla cena najboljši pšenici na pariškem trgu od 96 na 102 franka za kvintal. Kot vzrok tega dviga navajajo časopisi izrečno dvig cen v Zedinjenih državah in Kanadi. Res je sicer, da bo žetev v Franciji letos nekoliko slabša kot lani, to pa vsled slabega vremena zadnjih dni.

Poročilo mednarodnega agrikulturnega instituta v Rimu zvišanje cen žita nikakor ni v skladu z resničnim položajem na svetovnem žitnem trgu. Zvišanje je popolnoma neupravičeno, ker bo žita več kot dovolj.

Žetev severne polute, ki bo gotovo manjša kot izredna žetev lanskega leta, bo vsekakor presegala povprečne žetve leta 1920., 1921. in 1922. Edina temna točka so gotove pokrajine v Kanadi, namreč v južnem Saskacevanu in v Alberti, vendar to ne more imeti vpliva na svetovni trg.

Položaj žetev v Evropi se da nakratko označiti na sledeči način:

Zapadna in severozapadna Evropa: položaj dober; žetev nad povprečnostjo.

Dežele Sredozemskega morja: položaj slab; žetev pod povprečnostjo, izvzemši v Italiji.

Rumunija in Jugoslav.: položaj dober.

Mažarska: slab.

Srednja Evropa: dober.

Severo-vzhodna Evropa: slab.

Splošni položaj v Evropi je tak, da bo žetev ravno nad povprečnostjo, v Zedinjenih državah bo skoraj enaka lanski rekordni žetvi, Kanada pa bo dosegla približno samo dve tretjini lanske žetve. Torej je splošni položaj severne polute nad povprečnostjo.

Predsednik Boarda of Trade je pomiril prošli terek angleški parlament z besedami: Nobenega vzroka ni za mnenje, da bi bilo morda letos premalo pšenice na svetu za one narode, ki se hranijo z njo.

Pričakovati je torej z upravičenjem, da bodo svetovne cene pšenice v najkrajšem času začele padati.

Dopisi.

Novo mesto, 2. avgusta. Učiteljski škan-dal. Danes opoldne so tukaj na glavnem trgu trije orjanski junaki nahuili ubogo in boleho slovensko učiteljico iz naše bivše Notranjske; naj se takoj iz mesta odpravi, ker do jutri za njeno življenje ne garantirajo. Revica je boleha in se tudi letos, kakor navadno, nahaja pri svojem očetu na počitnicah. To je menda lepo, kam naj se bolan otrok zateče kakor k svojemu očetu, Ali učitelj na Grmu, menda g. Malasek, je drugega mnenja, on, ko-

mandant treh junakov, je to prepovedal. Gospod ravatelj Skalický, kaj pravite temu, boste napravili red, da Vaši učitelji pri belem dnevu ne bodo napadali mirnih ljudi. Upam, da kmalu. Plačujemo policijo in orožnike, imamo dobro politično upravo, opravljajo vestno svoje delo; za eksekucijo katkega grmskega učitelja se pa lepo zahvalimo. Ako ne bo ljubelega miru in reda, ostanejo sinovi naših posestnikov doma, orjuncem jih ne bodo izročali v pogubo. Toraj na desno ali levo — ali pa bo šola prazna toliko časa, da se vročernim pijavke nastavijo in odstranijo tja, kamor spadajo. Drugi uradniki zdihujejo, koliko dela imajo, kakor se kaže pa imajo na Grmu vse drugače.

Poljane nad Škofjeločo. Napredni pa smo pri nas napredni! Kaj bodo Škofjeločani proti nam s svojim okrajnim sodiščem! Pri nas pa imamo že kar »krvavo rihto.« Kot »šarfrichter« fungira Kamenski Francelj, ki je skušnjo za te vrste sodnika napravil že pri obsodbi Fakina v Trbovljah. Ze pri zaslišanju grozi obtožencem, da bodo ustreljeni. Za »frajmanca« pa je prav primeren strojarjev Makselj, ki že kar krog hiš lovi ljudi in strelija za njimi. Seveda se pa njega kot »frajmana« ne tiče odredba, ki jo je lansko leto izdala oblast, po kateri bi se moralo vsakemu, ki ljudem brez vzroka z orožjem grozi, isto odvzeti.

Velika rudniška nesreča v šent Janžu.

VODA VDRILA V ROVE — DEVET RUDARJEV MRTVIH, VEČ TEŽKO RANJENIH — REŠILNI ODDELKI SE VEDNO NA DELU.

Krmelj, 4. avgusta.

Prve vesti.

V soboto, dne 2. avgusta okoli pete ure popoldne se je zbrala nad mokronoško dolino velika nevihta. Nastala je skoro noč, ki so jo razsvitljevali strašni bliski. Utrgal se je oblak in v kratkem je bilo vse pod vodo.

Najstrašnejše je gospodarila voda v Krmelu, kjer je tekla po cesti 1 meter visoko. Udarila je v rove: Franjo, Andrej, Vencel in v en rovič. Rudarji so stali do vratu v vodi. V roviču je prišel paznik Žnidaršič, ki zapazi vdirajočo vodo in zakliče delavcem, naj se rešijo. Ti so popustili orodje in zbežali. V Franjev rovič je vdrila voda, rudarji so se vsi rešili, brodili so vodo do vratu. Žalostno so pa posledice v rovu Andrej. Koliko rudarjev je voda zalila, se ne ve. Doselej so dobili 3 mrtve, četrtega so prinesli venkaj živega, pa je takoj umrl. Rešilno osebje je videlo več mrličev v jami, nekatere zagazane v lesu, pa rešitev je nemogoča. Rov Vencel je zalit, ljudi ni notri. Rešilna akcija je skoro nemogoča, ker je voda zalila strojno, pogasila ogenj pod kotli, zalila sesalke in vse napolnila s peskom in pepelom. Tako mirujejo sesalke, ker ni električnega toka. Ognjeglasno sesalco so pripeljali v Mokronoga. Na Strasbergu delajo črpalnice. Katastrofalno je, da so ob času nesreče popravljali transformator, zato ni bilo mogoče črpati vode iz rogov.

Pri vhodih v rove se vidijo grozni prizori: sorodniki čakajo svojece; mrličji so skoro goli, obleka vsa razcefrana in raztrgana. Mokronoški okrožni zdravnik je delal celo noč, ko so prinašali ponesrečence. V rov Franjo je voda drla kakor v lijak.

Strela je udarila isti čas v Hrastovici pri Brinškovi. Mati je namestu mrtva obležala, ena dnarica pa močno poškodovana. — Strela je uždala kozolec v Krmelu, v Laknici, vihar pa jih je veliko prevrnil. Pozneje smo dobili o nesreči sledeče poročilo:

Strašna nesreča je zadela naš rudokop. V soboto, dne 2. avgusta je okrog 6 popoldne nastala grozovita nevihta. Dež je lil kot bi ga nebo zlivalo iz škafa. Kmalu zatem so iz hribov pridrveli hudourniki in v trenutku je bila električna centrala v vodi. Veliki električni stroj je nehal funkcionirati. Takoj so vporabili rezervo — mali stroj — a žal ni mogel zmagati ogromnega dela. Okrog pol 9 je vdrila voda v Andrejev šaht, v katerem je utonilo enajst rudarjev. Tri so dobili, drugih osem pa ne morejo dobiti, ker voda še vedno udara v jamo. Vsaka rešilna akcija je izključena. Nepopisno razburjenje je zavladalo med rudarji, žene, otroci so jokali pred vhom v jamo in klicali svoje drage, a odziva ni bilo. Kdo je zakrivil nesrečo? Do danes se še ni moglo ugotoviti. Rudarji trdijo, da je zakrivil nesrečo paznik Karlič — v koliko je ta trditev upravičena, bo pokazala preiskava. Obenem naj se pa vse ukrene, da se kaj enakega več ne pripeti, ker nobena, tudi najstrožja kazen, ne more dati otrokom očeta, materam sinove.

Od našega poročevalca.

Soboto je divjala v okolici šent Janža in Krmelja strašna nevihta, kateri je sledil silen naliiv. Težki temnosivi oblaki so se zgostili in so padli tako nizko, da so celo okolico skoro zatemnili. Pri tem se je

utrgal oblak in padala je voda kot bi lilo iz škafa. Naenkrat so bile vse globine in kotline napolnjene z vodo, ki je vdrila končno s strašno silo tudi v rove. Voda je napolnila v kratkem času vse tri rove in le s skrajno silo in mučnim naporom se je posrečilo rudarjem, ki so pravočasno opazili nevarnost, da so se rešili in prišli iz rogov. Več rudarjev pa je voda vrgla nazaj, nekaj pa jih je zalotila še globoko v rovi.

Prve vesti o strašni katastrofi je dobil rudarski urad v Knafljovi ulici v Ljubljani, ki je takoj poslal na lice mesta močno tehnično rešilno ekspedicijo pod vodstvom rudarskega glavarja inž. g. Stergarja in pa rudarskega nadsvetnika g. Pehanija.

Voda je vdrila najprej v električno centralo v Krmelu, kjer je v kratkem času zalila vse stroje, tako da je bilo celo obratovanje naenkrat ustavljeno in so se nastavljeni komaj rešili in prišli na prosto. Ker so odrekle vsled tega seveda tudi vse vodne sesalke, je voda v kratkem napolnila in deloma raztrgala in podsula vse tri rove. Prvi je bil zalit Andrejev rov.

Naš poročevalac, ki se je odpeljal na mesto strašne nesreče, je izvedel o tej katastrofi, ki je zahtevala več človeških žrtev in ki je napravila ogromno škodo, sledeče podrobnosti:

Prvi naliiv.

V soboto zvečer je začel prvi naliiv. Vihar je divjal s strašno silo, oblaki so zatemnili okolico in kmalu nato se je utrpal oblak. Voda je udrila v centralo in je ustavila stroje, s čimer je bil ustavljen cel promet v vseh treh rovi. Sesalke so bile zalite in voda se je dvigala v rovi vedno višje in višje, ker ni imela nikjer pravega odtoka. Nekaj delavcev se je rešilo, pri čemer so dobili nekateri tudi težke poškodbe, vendar se jim je posrečilo, da so prišli še srečno iz jame, ki se je vedno bolj polnila z vodo.

Ranjenci.

Težko ranjene so privlekli iz rogov delavce-rudarje: Franceta Pristou, Alojzija Pristou, Jerneja Steklasa in paznika Josipa Kariča. Ti so dobili večje in manjše poškodbe in bodo gotovo okrevali. Povedali so, da je ostalo več tovarišev globoko v rovi in da so izgubljeni, ker je bilo nemogoče, da bi jim mogli kaj pomagati, ker je voda tako silno in hitro naraščala, da je bila vsaka pomoč popolnoma izključena.

Voda jih je morala zaliti v par trenutkih in so bili ponesrečenci gotovo takoj nezvestni, ker jih je voda v silnem naliivu s strašnim pritiskom v par hipih potisnila na tla in ob stene ter jih utopila.

Mrtvi.

Kolikor se je moglo do sedaj ugotoviti, je ostalo v rovi devet rudarjev, ki so postali žrtev strašne nesreče in so utonili. Ti rudarji so:

Martin Kanc, France Keše, Jernej Rugelj, Ferdo Kavšek, Martin Stovin, Martin Kos, France Umek, Martin Dolinšek in Edvard Ojstruh. Od teh smrtno ponesrečenih je šest rudarjev poročenih in zapuščajo precej številne družine.

Rešilna akcija.

Pred vhom v rove in v okolici se je zbralo veliko število delavstva, žena in pa otrok ter okoličanov. Pretresljiv je bil prizor, ko so začeli po padcu vode, ki je tako hitro kakor je narasla tudi padala, vleči mrličje iz rogov. Plakale so žene, matere in deca in solzna so bila očesa onih, ki so se rešili, njihovih svojcev in domačinov. Trupla ponesrečenecv so seveda nabrekli, obrazi pa niso spačeni. Poznalo se je, da jih je voda zalotila nenadoma, jih takoj zalila in čisto omamljene zadušila. Ker vsled visoke vode še niso mogli prodreti do dna rogov, ni izključeno, da se nahaja morda še kak ponesrečenec globoko v rovi, katerega voda vsled kake zapreke še ni dvignila, ker so rovi tudi precej globoki in močno s trami in stebrovji podprti.

Ponesrečenci so po večini domačini iz bližnje in daljne okolice in so bili že vsi precej časa uslužbeni pri premogovniku. Nekateri so delali že tudi v tujini in po drugih rovi ter so bili dobro izveščani in pridni delavci. Škoda, ki jo je napravila voda, se še ne da ugotoviti in se ne more vedeti, kdaj bo vsa voda iz rogov izčrpana. Rešilna dela so v polnem teku, voda hitro pada in bo danes bržkone že omogočen dostop v vse rove, nakar se bo dalo vsaj približno ugotoviti, koliko škode je napravila ta katastrofa, kakršne v teh premogovnikih še niso doživeli.

NEURJA.

V soboto je prihrula mestoma zelo huda nevihta; tudi beležimo večje plove, ki so napravile mnogo škode. Prejeli smo iz raznih krajev sledeča poročila:

Št. Rupert. V soboto 2. avgusta popoldne ob pol šestih je razsajal tukaj silen vihar z nevihto, nekoliko tudi toče; vihar je naredil veliko škode na polju, sadnem drevju in poslopjih. Med nevihto je strela udarila v hišo Gregor Brinška, posestnika v Hrastovici. Hiše sicer ni vžgala, a zahtevala je večjo žrtev: ubila je gospodinjjo, mater pred enim mesecem kot žrtev maščevalnosti na Golici padlega

finančnega pripravnika Brinška. Težko prizadeti družini naše sožalje!

Sv. Miklavž nad Laškimi. V soboto, dne 2. avgusta, ob petih popoldne je v smeri od severozahoda prihrumela huda nevihta. V vaseh proti Rimskim toplicam se je vtila huda ploha, med dežjem je padala tudi toča. Ze ko je nevihta poenajala, je udarila strela v kozolec Ignacija Kokotca na Brstovnici. Kozolec, ki je bil poln žita in sena, je bil hipoma v ognju. Na pomoč prihleti okoličani in gasilno društvo iz Rimskih toplic so zabranili, da se ogenj ni razširil na vso vas.

Politične vesti.

Šodi SLS. V nedeljo sta se vršila politična shoda v Dobropoljah in Strugah. Govorila sta poslanec Škulj in F. Tersegav. Oba shoda sta bila zelo številno obiskana in je na njih prišlo do izraza veselje našega ljudstva nad temeljitim preobratom v vodstvu naše države. Sklenila se je resolucija, ki izraža popolno soglasje s politiko Jugoslovanskega kluba, ki je v junjski borbi za vedno premagal režim nasilja.

Šeba pri Marinkoviču. Včeraj je sprejel minister zunanjih zadev dr. Marinkovič v avdijenci čl. polnomočnega ministra in poslanika Šebo, s katerim je delj časa konferiral.

Beležke.

Ukrepi dr. Baltiča. Dr. Baltič v zadnjih trenutkih svojega velikega županovanja menda nima drugega posla kot da sekira orožništvo, s tem da ga v masah pošilja na različne veselice. Tako so v nedeljo v Šiški sokolski naraščajniki razvijali svoj »barjak« v senci žandarjskih bajonetov. Na Ježici pa je bilo na sokolski veselici vseh 15 Sokolov zavarovano z desetimi žandarji v popolni bojni opremi. Tudi v Vodmatu jih je bilo vse polno. Mar mislite, g. Baltič, da so naši ljudje takšni kot Orjunci, ki so tedaj, ko so čuli nad seboj zaščito Vaše »močne roke«, brezskrbno morili, pretepali in pobijali naše ljudi?

Prosvetna »idila«. Napovedana je bila inšpekcija na srednji šoli, ki so jo izvestni elementi razkričali kot »leglo antidržavnih elemenata.« Višji prosvetni nadzornik, delegat prosvetnega ministrstva in čestit Sribjanec, je dobil na kolodvoru tozadevnih »informacij«, da so se mu ježili lasje. Nato izpit. Srednješolci so strumno in pa bistro odgovarjali na stavljena vprašanja. Lasje na glavi visokega nadzornika so se takoj polegli. Rezultati izpita so nenavadno »prepariranega« gospoda presenetili. Nivó nižjega tečajnega izpita — nad vsakim pričakovanjem! Konec: g. delegat — vzhicen nad tolikimi učnimi uspehi in najbrže tudi razjarjen nad perfidijo tistih »informatorjev« — je segel g. profesorju v roke, zahvaljujoč se mu za njegovo uspešno »antidržavno« delovanje...

Dnevne novice.

Nova zmaga SLS. Pri občinskih volitvah v občini Šmihel-Stopiče je bilo oddanih od 1770 skupno 1081 glasov. SLS je izvojevala častno zmago. Na njeno kandidatno listo odpade 671 glasov. S tem je dobila hkrati 21 odbornikov, torej absolutno večino. JDS je dobila jedva 73 glasov (2 odbornika), Gospodarska lista 87 glasov (3 odbornike), Samostojna kmetijska stranka 201 glas (6 odbornikov) in Zveza dela in reda (nar. soc.) 43 glasov (1 odbornika). Vsa čast zavednim vloivcem!

Volivni izid v Črnečnjah. Volivcev je bilo 343, volilo je 147, gospodarska lista je dobila 83 glasov (10 mandatov), socialistična stranka Jugoslavije 27 glasov (3 mandate), kmetjsko - obrtniška 37 glasov (4 mandate).

Nova telefonska zveza z Dunajem. Te dni se izroči prometu nova telefonska zveza Beograd - Ljubljana, ki gre preko Ljubljane. Uprava nove zveze se najbrže poveri zasebnim podjetnikom.

20.000 uradniških pritožb radi prevebe. Definitivna razvrstitev uradništva še ne bo mogoča v najkrajšem času, ker je sprejel državni svet doslej 20.000 pritožb uradništva proti odločbi pristojnih ministrov glede uvrstitve. Te pritožbe so v glavnem rezultat strankarskega postopanja bivšega režima. Medtem še niso dospele vse pritožbe iz ministrstva notranjih zadev, ki jih bo največ, ker se je v tem ministru najprej vprašalo po strankarski pripadnosti in ne po sposobnosti. Šest oddelkov državnega sveta se bavi neumorno z ogromnim poslom. Tako je bivši režim pripravil »depolitizacije« uprave!

Za docenta na belgrajski univerzi je imenovan dr. Milko Kos, uradnik ljubljanske licealne knjižnice.

Položaj orožništva in vlada. Bivša vlada je tudi uzakonjenje položaja orožništva popolnoma zanemarjala. To se je videlo pri novem vojaškem zakonu in končno pri zakonu za državne nameščence, v katerem orožništvo sploh nikjer ni imenovano. Dolžnost tedanje vlade je bila, da bi se bila tudi za orožniški zakon pobrigala ali vsaj vzela v razgovor, h kateri skupini državnih uslužbencev spada orožništvo. Naše mnenje je, če smo vojaki, da bi nas morali uvrstiti v vojni zakon, kakor so vsi orožniški častniki, ako pa spadamo med

civilne uslužbence, pa spadamo v zakon za državne nameščence. Naredilo pa se ni ne ene ne drugo. Upamo, da nam bo sedanja vlada bolj naklonjena in se zavzela za nas. Apeliramo na vse meročajne faktorje, da se ta krivica popravi in naš težko pričakovani novi zakon izdela in sprejme.

Prošnjo za sprejem v knezo-škofijski zavod sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano so sprejemajo samo še do 12. avgusta. Kar jih pride pozneje, se ne bodo več sprejemale in upoštevale. — Vodstvo.

Popravek. V nedeljskem listku »Oglas ali inserat« II. koloni, 9. vrsti, od spodaj, zadnja beseda se ima glasiti »živinskem« in ne »vinskem«.

Jugoslovansko katoliško akademsko dijaštvo javlja tužno vest, da je preminul večeraj zjutraj tovariš abs. iur. Adolf Trogar, član jug. kat. akad. društva »Danica«. Pogreb blagega pokojnega tovariša se vrši v sredo, dne 6. avgusta ob 10 dopoldne v Šoštanju. Ohranimo blagega pokojnika v trajnem spominu. — Akademska zveza katoliških akademikov.

Važno za delodajalce. Delodajalce, pri katerih so zaposleni tudi inozemski delavci, opozarjamo na »Uradn ilist« z dne 2. avgusta. V tej številki »Uradnega lista« je objavljen »pravilnik o zaposlevanju inozemskih delavcev«, ki ga je izdalo ministrstvo za socialno politiko.

Finančna delegacija objavlja, da izide »Izkaz o stanju hranilnih vlog (po knjižicah in v tekočih računih) pri regulativnih hranilnicah v Sloveniji za II. četrtletje 1924« v eni prihodnjih številk Uradnega lista.

Traģedija v Medvodah. K samomoru v Medvodah, o katerem smo že v zadnji številki obširno poročali, se je ugotovilo še naknadno, da sta bila oba samomorilca France Jenko in Franciška Jegrišnik odpuščena iz službe. Franciška, ki je služila v trgovini pri Marešiču, je bila baje žrtev ljubosumnosti, vendar pa stvar ni ugotovljena. Fant je bil, dasi mesar, jako mehkočuten človek. Domači so povedali, da sta bila oba že nekaj dni pred samomorom zamišljena. Fant je sam pravil in tudi ona je potrdila, da naj prevrjeta sredi jezera čoln in se utopita, to nameri pa sta opustila in segla po strupu. Kje je dobil fant toliko strupa, še dosedaj ni pojasnjeno. Tudi se je izrazil proti nekaterim tovarišem, da so drugi krivi, če bosta izvršila samomor, ker so jih postavili oba brez vseh sredstev na cesto. Trupli samomorilcev sta bili že precej počrneli in so se poznale posledice strupa posebno okrog ust, ki so bile popolnoma zatekle in ožgane. Pokopali so jih brez obdukcije, ker je bilo ugotovljeno, da sta izvršila samomor s strupom.

Zopet nesreča. Kastelčevi iz Stopič pri Novem mestu so grabili pretečeno soboto listje za stelo. Ko nalože voz, prihrumi strašna nevihta z gromom in treskanjem. Pred naliivom so se skrili pod naložen voz, sin Martin pa je stal pod smreko, v katero je udarila strela in nesrečnega fanta usmrtila. Ožgan je po vsem telesu.

Požar na Bledu. V noči od 21. na 22. julija je nekdo med 11. in 12. uro ustrelil v hišo nadučitelja v p. Fr. Rusa in prestrelil dvojna vrata. Dne 2. avgusta o priliki slavnosti Jadranske straže pa mu je, ko se je pričela zvečer razsvetljava, zažgal kozolec z vsem letošnjim žitnim pridelkom, ki je pogorel do tal. Škode je kakih 60.000 K. Izbral si je ugodno priliko, ker je vse mislilo, da je to kak kres, ki spada k slavnosti. Podivjanost na Bledu se je lepo razvila.

Umor okrajnega glavarja v Metkoviću. Okrajni glavar v Metkoviću dr. Urlič je te dni odredil, da se morajo javni lokali v mestu zapirati ob 9 zvečer, ker so se dogajali skoraj vsak večer nemiri iz političnih razlogov. Krčmar A. Levantin se je čutil vsled glavarjeve odredbe v svoji obrti tako oškodovanega, da je šel in dr. Urliča ustrelil. Levantina so zaprili.

Štajerske novice.

Gornja Sv. Kungota. Na napad v »Jutru« št. 176, z dne 27. julija 1924 odgovarjam sledeče:

1. Gosp. baron Egger je prišel k meni tik pred božjo službo, ko je bilo že vse moje mišljenje posvečeno bogoslužju, tako da v hipu nisem mogel premisliti, da moram v nemškem jeziku mi predloženo vlogo podpreti z motivacijo, le v slovenskem jeziku izraženo.

2. V znak mojega vedno strogo slovenskega prepričanja naj navedem dejstvo, da sem moral lansko leto kot »un brutto Jugoslavac« isto zapustiti, kjer sem 15 let služboval med Slovenci, vedno propagiral jugoslovansko misel, tako da sem veljal v stari Avstriji za političnega osumljenca. Priče na razpolago!

3. Sem že v sedanji svoji župniji povzdignil svoj glas zoper manifestacijo nemškega pastora, zoper nagovor, ki g aje imel na pastora, zoper nagovor, ki ga je imel na pokopališču, kar sem tudi javil glavarstvu.

4. Iz tega je razvidno, da je zaključek v »Jutru«, da ne bi bil mož na pravem mestu v obmejnem kraju, krivičen.

Francšek Magdič,

župnik pri Gornji Sv. Kungoti.

Od Sv. Marjete pri Rimski htoplicah nam od popolnoma zanesljive strani z ozirom na

doma v »Slovenec« z dne 27. julija t. l. javljajo, da je g. pismonoša popolnoma nepristranski v svoji službi.

Veličastne slavnosti Orla na Jesenicah.

Jesenjsko (triglavske) orlovsko okrožje se je zbralo v impozantnem številu na Jesenicah, da obhaja blagoslovitev 3 praporov (Orla, Orlica in naraščaj na Jesenicah). Ta lepa lokalna slavnost pa se je razmahnila v naravno veličastno manifestacijo katoliške misli za celo ožjo gorenjsko dolino.

Ze sobotni večer je izpremenil jeseniško dolino v morje luči in veselega bučanja godbe, radostnih odmevov orlovske pesmi in gromovitih vzklikov iz tisočglave množice pestrega spreveda. Nad vse to mladostno radovanje in valovanje je križaril iznad novega telovadišča (med šolo in katol. delavskim domom) žarometni val in grom možnarjev je neprestano potresal ozračje. Nepopisno veselo navdušenje je plulo skozi srca tisočev in skozi jasni večer. Na hribih okoli so goreli kresovi, razun par hiš so bile vse okrašene in razsvetljene, mnoge so imele lepe transparente, cele vrste balončkov itd. Kdor ni videl in slišal, kaj so Jeseničani depega storili ta večer v pozdrav katoliški mladini, ne bi mogel verjeti; desetletja bo ostal v spominu.

Par sto orlovskih mladine v krogih, na konjih in kolesih, z bakljami in balončki, narodnimi nošami, z godbo, pesmijo in vzklikanjem je potegnilo za seboj mogočen val gledalcev in izvabilo vse Jeseničane k oknom in na cesti. Kdor se ni mogel veseliti moči in lepoti katoliške misli, je gotovo vsaj hvalno priznal veličastnost manifestacije in neprekosljivo delavnost vernega delavstva.

Sprevod je počastil s podoknicami vse tri kumice praporov, gospe Forkar, Rozman in Morić, najprej pa rojaka g. dr. Tomaža Klinarja, stolnega kanonika, ki je prišel gor blagoslovit prapore. O tem večeru z navdušenjem govori cela Gorenjska, ker so se zbrali na Jesenicah posamezniki iz raznih krajev; vsi pravijo, da zunaj Ljubljane še nikjer ni bilo tako ogromne večerne manifestacije v deželi!

V nedeljo zjutraj se je pomikal s fanfaro na čelu sijajen sprevod skozi Jesenice

k sv. maši in blagoslovitvi 3 praporov pri farni cerkvi. V sprevodu je šlo za fanfaro na konjih 16 Orlov, 6 nar. noš, 219 Orlov v kroju, 105 Orlic, 186 nižjega in 47 višjega naraščaja, 71 nar. noš, avto s kumicami in voz s skupino v narodnih nošah, več zastav itd.

Pri cerkvi je nad tisočglavo pisano množico daroval g. kanonik sv. mašo, govoril o pomenu slavnosti in blagoslovitve, blagoslovil prapore. Ko se je izvršilo zabijanje žbljev, so krasne prapore (čisto domače delo g. kaplana Zora, g. tovarn. mojstra Torkarja in šivilj) razvili in vsa množica se je v istem redu vrnila v sprevodu k Katol. delavskemu domu. Cel dan so zopet pokali težki možnarji kakor v pravi bitki; oznanjali so veselje in zmago vernega ljudstva in njegove delavne mladine. Vtis vseh teh slovesnosti na vse navzoče in na gledalce je bil neizbrisljiv. Vse je poteklo v najlepšem redu, brez najmanjše hibe ali neprilike. Marsikdo je v mislih primerjal nastop katoliške mladine na Jesenicah in razbojniški pohod Orjuncv nad delavce v Trbovljah in spoznal ogromni razloček med obema, zlasti pa med načeli, ki vodijo ene ali druge. Spominjali so se tudi Jeseničani zadnjega spreveda s kolske župe — in vse to je padlo v nič vzpričo mogočnega in sijajnega pohoda katoliške mladine, ki blagoslovlja svoje prapore in na njih se dviga sv. Križ kot vodilno znamenje slovenskega ljudstva v kulturnem boju zoper vse nasprotnike.

Tako mogočen je bil vtis večernih in dopoldanskih nastopov, da dež, ki je celo popoldne onemogočeval telovadne nastope in ljudski komerz na prostem novem telovadišču, izkopanem in izstreljenem od neumornih delavskih rok, ni več mogel bistveno vplivati na dobro razpoloženje. Nekaj programa se je dovršilo v domu, zunanji telovadni nastop pa se bo vršil najbrž čez 14 dni.

Izmed gostov so se odlikovali najbolj Radolčani s svojimi konjeniki in pevskim zborom, pa Bohinjeci in kraji iz zgornje doline z narodnimi nošami. Zvečer so na koldvoru hladnokrvni voditelji s težavo ubranili orlovskim množicam, da so ostale mirne vzpričo izvalnih vzklikov in pesmi sokolstva, ki se je pripeljala iz Bleda.

Čast in slava podjetni pridnosti Jeseničanov, ki s svojim zgledom dvigajo celo Gorenjsko!

Ljubljanske novice.

Ij Somišljenike SLS v Ljubljani opozarjamo, da so v tajništvu SLS za Ljubljano razgrnjeni volivni imeniki in prosimo, da vsak naš somišljenik iste pregleda ter se prepriča, če je pravilno vpisan. Pisarna SLS za Ljubljano posluje vsak dan od 9—12 dop. in od 5—7 pop. v Jugoslav. tiskarni, II. nadstr. Zato naj somišljeniki blagovolijo pregledati volivne imenike ob določenem času. Reklamacijsko postopanje traja le do 6. avgusta, zato je pregled volivnih imenikov nujen, ker je potrebno, da izreklamiramo neopravičene volivce ter vpišemo upravičene, katere je mestni magistrat izpustil.

Ij Draga moka in drag kruh. V Novem Sadu je veljalo 100 kil pšenice dne 22. julija leta 1924. 350—360 Din, dne 26. julija 380—400 Din, dne 29. julija 405—410 Din, dne 30. julija pa 380—385 Din. Dokler je veljala pšenica v Novem Sadu 350—360 Din, je bilo moka in kruha v Ljubljani dovolj in niti en trgovec ni niti en pek ni naročil takrat tudi 5 deka moka! Ko pa je dne 29. julija dosegla pšenica ceno 410 Din, je v Ljubljani naenkrat »zmanjkal« moka in kruha in ljubljanski trgovci z moko in ljubljanski peki so bili vsi od prvega do zadnjega prisiljeni, da ravno na ta dan nakupijo v Novem Sadu moka najbrž za dvajset ali pa za sto let naprej! Seveda natančno po 400 Din, ker je ta cena ljubljanskim trgovcem in pekom najbolj konvenirala. Ko pa je dne 30. julija cena v Novem Sadu zopet padla, je bila ljubljanska potreba že krita za 20, mogoče tudi za 100 let naprej. Zato morata kruh in moka v Ljubljani še najmanj 100 let veljati toliko, kolikor odgovarja žitni ceni po 410 Din! Ker je pa v Ljubljani še nekaj ljudi, ki trgovcem in pekom ne verjamejo, da bi bili ravno vso moko kupili baš dne 29. julija, ampak mislijo, da je v Ljubljani še vedno nekaj po nižji ceni kupljene moka, zato predlagajo ti ljudje, naj se slavnostna tržna oblast nekoliko obrne na novosadsko borzo s prošnjo za prepis onih sklepov, ki jih je dne 29. julija t. l. zaključil ljubljanski trg, potem naj pa slavnostna oblast izvaja potrebne posledice. Mi nismo nasprotniki poštni in solidne trgovine in obrti, odločno pa moramo ugovarjati takim zlorabam, ki podražujejo najpotrebnejši živež tudi najbolj siromašnim ljudem. Če prizadeti trgovci in obrtniki ne bodo sami v najkrajšem času prilagodili svojih cen na dnevni borzni kurz, bomo poskrbeli z vso odločnostjo, da dobi Ljubljana svojo občinsko prodajalno moka in svojo občinsko pekarno, ki bo delala kakor je prav, ne pa tako, kakor so delali razni nepridipravi med vojno in prva leta po vojni. Cena moka in žita v Vojvodini stalno pada in zato morajo cene moka in kruha tudi v Ljubljani doli na primerno stopnjo, pa če je to prav ali pa ne raznim demokratičnim kričanjem in hujskačem, ki bi radi krivdo za podražitev kruha in moka zvalili na novo vladno. Odkar imamo v Belgradu novo vladno, cena pšenice in moka pada in zato bo morala pasti tudi cena kruha in moka v Ljub-

ljani na staro mero, če ne zlepa, pa zgrda. Pa bo konec lažnim demokratičnim hujskarijam!

Ij Oklie. V dnevih od 15. do 25. avgusta 1924 se vrši v Ljubljani IV. ljubljanski vzorčni velesoj pod pokroviteljstvom Dj. V. kralja Aleksandra I. Razstavljalci in obiskovalci so prijavljeni iz vseh pokrajin naše države pa tudi iz inozemstva se bo ulil velik dotok gostov v našo belo Ljubljano. V teh dneh, ko se bo zbralo v našem mestu na tisoče in tisoče tujcev, in ker je velesojem v prvi vrsti za nas Slovence velikega narodnogospodarskega pomena, se mora naše mesto še posebej zavdati svoje dolžnosti, da gre po možnosti in drage volje prirediteljem na roko. Ljubljana uživa sloves, da zna sprejemati goste s pravo jugoslovansko gostoljubnostjo, kar je že večkrat dokazala. Pokažimo tudi sedaj našim bratom z juga in s severa ter drugim, ki prihajajo k nam z dobrim namenom, da smo tudi vredni tega slovesa: Vsak naj se počuti v naši sredi kot doma. Ker bo letošnji velesoj združen z lovsko, planinsko in živinsko razstavo in si mora urad Ljubljanskega velesoja pravčasno preskrbeti zadostno število prenočišč, vabi mestna občina na prošnjo predsedstva Ljubljanskega velesoja cenj. someščane, da se priglase vsi oni, kateri bi za časa velesoja ali tudi samo za nekaj večerov dali na razpolago prenočišča (posteljo ali divan), seveda proti plačilu. Stanovanjskemu odseku bo dobrodošlo vsako prenočišče tudi zasilno ali več postelj v eni sobi. Priglase sprejema stanovanjski odsek IV. ljubljanskega velesoja tudi pisмено z navedbo cene prenočišča za en večer. — Mestna občina.

Ij 40 letnica vladnega komisarja dr. Periča. Včeraj, dne 4. avgusta je izpolnil bivši ljubljanski župan in sedanj vladni komisar ljubljanske občine g. dr. Ljudevit Perič 40 let svoje starosti.

Ij Dr. Fran Ilner — jubilar. Včeraj, dne 4. avgusta je praznoval svojo 80 letnico velezaštveni mestni zdravstveni svetnik g. dr. Fr. Ilner. Tekom svoje 46 letne službe pri mestni občini ljubljanski si je še vedno čili jubilar stekel neveljnih zaslug zlasti med ubožnejšimi sloji, ki se radi in s hvaležnostjo spominjajo svojega velikega dobrotnika. Ljudomilemu zdravniku želimo še mnogo srečnih let!

Ij Dobro je napravila. V neko znano gostilno v Florjanski ulici je prišel koncem preteklega tedna nadebuden mladenič, ki je nastopal med gosti jako oblastno in samozavestno. Vzrok samozavesti je bil viden na njegovih sunkih — orjanski znak. Ko pa je hotel svojo samozavest podkrepiti še z revolverjem, mu orjanski znak ni mnogo pomagal. Krepka in zastavna natakarka je namreč fantiča prišla lepo za roko, mu lepo izvila revolver iz rok — ga z revolverjevim ročajem lepo nabunkala po hrbtu, potem pa fantiča in polomljeni revolver lepo izročila policaju, ki je oboje lepo odpeljal na pristojno mesto. Tako je bilo vse lepo.

Ij Ljudski glas — božji glas. V nedeljo se je zbrala nekje v Trnovem gručica Orjun-

cev v svojih slikovitih uniformah. Mimo pri- dejo oče, mati in njihov petletni sinček. Ko je sinko zagledal temne može, je pocukal ata za hlačnico ter bojazljivo vprašal prap po trnovsko: »Ata, a sa tu raufnkerari?«

Ij Poulični napad. V petek zvečer se je vračal natakak M. K. okoli sedmih zvečer z dela domov. Na šentjakobkem mostu sta ga nenadoma napadla brezposelni hlapec Vojnovič in njegov vredni tovariš Potočnjak, brezposelni pretepač, ki je znan pod imenom »Čaruga«. Potočnjak je udaril natakarka z nekim trdim predmetom po očesu s tako silo, da je natakak za delo nekaj dni nesposoben. V bližini stoječi stražnik pa ni prijel ne Vojnoviča in ne Potočnjaka. Zakaj ne? Ali bo treba poseči po ostrejših sredstvih, da bo v Ljubljani mir?

Ij Surovost. V raznih ljubljanskih uradih je zaposlenih tudi lepo število žensk. Zenske so zaposlene tudi v takih uradih, kjer imajo stranke opraviti direktno z uradnimi osebami. V takih uradih bi žlovek pričakoval tudi od žensk nekaj oljke, ali bolje rečeno, zlasti od žensk. Temu pa ni povsod tako. V neki ljubljanski urad, ki ga za enkrat ne imenujemo javno, je prišla ženska z dežele. Imela je opraviti zaradi svojega sina. Ženica čaka in čaka pred vrati in se ne upa ne naprej ne nazaj. Naenkrat se odpro vrata, iz sobe pogleda »gospodična«, pa se zopet obrne in pri napol zaprtih vratih zakliče v pisarno: »Gospod, ena baba vas čaka!« Kaj je rekel gospod v pisarni, »baba« ni slišala, zvedela pa je takoj od »gospodične«, da gospod danes nima časa in naj pride drugič. Javnost naj pa sama presodi, kdo bolj zasluži pridevek »baba«, ali »gospodična« ali kmečka ženica. — Toliko za enkrat. Če bomo pa zvedeli še za kakšen tak slučaj, bomo pa surovosti znali odpraviti s prav učinkujočim sredstvom.

Ij Dozorelo grozdje v Ljubljani. Na vrtu v Kolodvorski ulici št. 11, je presajena zgodna trta iz Srema, ki že tretje leto ob Jakobovem dozoreva. Tega leta je rodila trta veliko več grozdja in je že dozorelo. Gostitelji in prijatelji trt si lahko pri vrtnarju zrelo grozdje do srede ogledajo.

Ij Letošnje sadje je po celi Sloveniji primeroma s prejšnjimi letinami precej dobro obrodilo. To se pozna ne samo pri večjih sadnih kupcijah in izvoznikih, marveč tudi na raznih domačih tržiščih. Posebno lepe in krasno dozorele so razne vrste hruške in jabolka. Tudi češnje in slive so precej dobro obrodile in imajo obilo sladkornih sestavin. Poleg izvoza lepšega namiznega sadja bodo napravili ljudje letos obilo mošta in nakuhali precej žganja. Na ljubljanskem trgu je letos poleg sadja tudi mnogo jako lepih gob. Posebno dosti je jurčkov in lisičk, dobe pa se tudi druge vrste, kakor medvedove tačke, karžlji, pečenke in druge gobe. Na trg prinašajo okoličani še vedno veliko borovnic, malin in pa brusnic, ki se prodajajo po 5 do 6 Din liter. Tudi salate, zeljnatih glav, fižola in druge zelenjadi je vedno dosti na trgu. Na trg so pripeljali tudi Banatčani razno banatsko sadje in belo grodje, ki ga prodajajo po 17 do 18 Din kg.

Ij Umrli so v Ljubljani: Matija Cuderman, poštni poduradnik in hišni posestnik, 61 let. — Helena Berglez, zasebnica, 70 let. — Marija Windischer, kramarica, 76 let. — Marija Czerny, zasebnica, 77 let.

Socialni vestnik.

— Pravilnik o zaposlovanju inozemskih delavcev. V št. 166 »Službenih Novin« z dne 23. julija t. l. je razglasilo ministrstvo za socialno politiko pravilnik o zaposlovanju inozemskih delavcev. Po pravilniku se mora vložiti prošnja za zaposlovanje inozemskih delavcev na najbližji inspekciji dela. Prošnji je priložiti izjavo delavske zbornice in borze dela o tem, ali je v njej področju kaj domačih delavcev iste vrste nezaposlenih. Inspekcija dela sme dovoliti zaposlovanje za najdalj tri mesece. Če se zahteva zaposlovanje inozemca za daljši čas, predloži inspekcija dela takoj potem, ko izda svojo začasno rešitev o prošnji, spis ministrstvu za socialno politiko za nadaljno odločitev. Prosilci, katerim ni mogoče navesti imen delavcev, katere nameravajo uvesti, naj v prošnjah navedejo samo število in vrsto potrebnih delavcev, morajo pa potem, ko pridejo delavci v podjetje, naknadno te prijaviti pristojni inspekciji dela. — Inozemski delavci, ki so že pri nas zaposleni, a se za nje ni prosilo za dovoljenje ministrstva za socialno politiko, bodo smeli ostati še nadalje na dotičnem delu samo, ako predložijo njih delodajalci v prvem mesecu, ko stopi ta pravilnik v veljavo (tedaj do 23. t. m.) svoje prošnje na inspekcijo dela, ne oziraje se na to, ali so že vložili prošnje in niso še dobili nobene rešitve ali pa da prošnji sploh še niso vložili. Ministrstvo za socialno politiko mora rešiti predložene vloge najkasneje v 15 dneh po prejemu. Delodajalci, ki želijo, da se dovoljenje za poslovanje podaljša preko prvotno od ministrstva dovoljenega roka, ako se jim je dalo dovoljenje samo za en mesec, pa 15 dni pred potekom meseca, svoje prošnje za podaljšanje na ministrstvo, ker se jim drugače zaproseno dovoljenje v nobenem primeru ne bo dovolilo. Ministrstvo dovoljuje zaposlovanje za določen in nedoločen čas, ki se računa od dneva vročitve dovolila. Priporočila vsem delodajalcem, da se držijo teh novih predpisov,

ker bi se osebami, ki se ne ravnaajo po pravilniku, ne izdalo nobene dovoljenje na eventualno njihovo poznejšo prošnjo in je zanje razen tega določena tudi kazen po čl. 123. zakona o zaščiti delavcev.

Po svetu.

— Letalska bomba. »Daily Telegraph« doznava iz Pariza, da se je posrečilo francoskim vojnim tehnikom izumiti »letalsko bombo«, ki jo bo — oprmljeno z motorjem in perutmi — mogoče dirigirati iz poljubnega aerodroma. Bomba se more dirigirati z brezžično oddano električno silo do gotove točke, od koder pade z lastno težo.

Užitek je za vsakega slabokrvnega in bledega zdravljenje z Iron-om radi njegovega izbornega učinkovanja in okusa. Proizvaja ga Mestna lekarna v Zagrebu, za Ljubljano in okolico pa je v zalogi v lekarni Leustek.

Naznanila.

»Ljubljana« bo imela v četrtek 7. t. m. in v soboto 9. t. m. skupno vajo, obakrat ob 8. zvečer.

Rokodelski dom. Pevski zbor kat. društva rokodelskih pomočnikov ima nocoj ob 8 v dvorani redno pevsko vajo, katere naj se vsi pevci zanesljivo udeležijo.

Družba sv. Elizabete. Osrednji svet družbe sv. Elizabete ima redni mesečni sestanek v torek, dne 5. t. m. ob 5. popoldne (Jugoslovanska tiskarna).

Redni sestanek ljubljanske sekcije Jug. veterinarskega združenja dne 7. avgusta odpade ter se isti vrši ob priliki ljubljanskega veleseja. Čas in kraj bo pravočasno objavljen.

Dijaški vestnik.

Vsi dijaki ljubljanski brez izjeme pridit ena sestanek, ki ga priredi ljubljanska podružnica v sredo dopoldne ob 10 v Ljudskem domu. Čas je že, da se zopet sestanemo. Glavna stvar, radi katere bo sestanek je izlet. Potrebno je, da pridemo na deželo, da spoznamo naše ljudi. Gorenjsko že docela poznamo, zato bomo šli na Dolenjsko obiskat bele menihe, cisterciance, v Stično. Ogledali si bomo samostan in okolico. Torej tovariši, na svidenje v sredo! Pridite vsi na sestanek, tudi tisti, ki se doslej niste dovolj udeleževali našega življenja! — Tajnik.

d Uprava »Križa na gori« prosi vse tiste, ki so prejeli 1. in 2. številko, da čim preje poravnajo naročnino.

Izpred sodišča.

Ponesrečeni tat. Delavec Ivan Mandič iz Novevasi pri Ljubljani je šel dne 19. junija precej vinjen skozi Vič proti domu. Ko je šel mimo specerijske trgovine Mesečeve na Viču je našel, kot sam trdi, priprto okno. Porabil je lepo priliko in segel večkrat v trgovino, ter je ukradel za 651 kron sladkorja, za 72 kron cikorijske, nekaj žitne kave, okrog 4 kg masti in pa 250 cigaret. Svoj plen je naložil v vrečo in je odšel. Imel pa je smolo. Srečal je na poti stražnika, kateremu bi se bil rad izognil, pa je bilo že prepozno. Nalagati je hotel stražnika, da je kupil blago od pekega neznanca, česar mu pa stražnik ni verjel in ga je peljal na stražnico, kjer so blago zaplenili. Glasom časopisnih objav je ugotovil trgovec, ki je seveda takoj zjutraj opazil tatvino, da je njegovo blago na policiji, kjer ga je tudi dobil. Mandič je priznal končno vse razum tatvine cigaret. Obsojen je bil z ozirom na priznanje in povrnjeno blago samo na 2 meseca težke ječe.

Podjeten invalid. Hrovat Adolf, sedaj ko je prestopil v pravoslavje Peter, po poklicu oblikar, ki je služil že po raznih nemških tovarnah in je bil že 18 krat kaznovan, je našel v invalidskem domu trokolo tovariša invalida Alojzija Zagarja, vredno 5000 dinarjev. Na pragu pa so ga zasačili in mož se je izgovarjal najprvo, da je hotel kolo samo poskusiti, nato pa je povedal, da se je hotel peljati na Bled h kralju, ki bi mu bil gotovo podaril tako trokolo ali pa še celo avtomobil. Dalje je bil obtožen, da je ukradel na meščanski dekliški šoli ključ od večnih vrat, imel je bržkotne namen, da bi hodil v šolo spat, dalje da je po Šiški beračil in pa da se je stpel s stražnikom, katerega je ozmerjal s prokletim smrkovcem, ki ga ne bo aretirat. Tudi je bil obtožen, da si je privoščil na Binkoštno nedeljo pri »Fajmoštr« dober meščanski zajuterk in nekaj vina. Ker pa je imel premalo denarja, je skušal uteti natakarič skozi okno. Možakar je razen tatvine kolesa vse priznal in je bil obsojen radi ključa, beračenja in neplačane cehe na 1 mesec zapora, katero kazen je odslužil s prisilovalnim zaporom.

Radi tatvine lesa so se zagovarjali pred deželnim sodiščem Dejakovi in Barbuševi, katere so zalotili, da so kradli na stavbišču Kranjske stavbinske družbe razne tramiče, katere je vporabljala družba za stavbni les. Odneli so okrog 24 m³ tramov in pa precej strešnih opek in so napravili za okrog 6000 kron škode. Zagovarjali so se, da so odnašali samo odpadke in so dolžili drug drugega, da so jih zapeljevali. Sodišče pa njihovu zagovoru ni dosti verjelo in so bili obsojeni Marija Dejak in France Barbiš vsak na 1 mesec, Josipina Barbiš in Henrik Dejak pa vsak na 6 tednov ječe, kar jih bo gotovo spametovalo, da ne bodo hodili več na tuja stavbišča po les in drva.

Gospodarstvo.

Trgovska pogodba z Avstrijo.

Po sklenitvi trgovske pogodbe z Italijo, prihaja sedaj na vrsto Avstrija.

V sredi avgusta t. l. se začnejo trgovska pogajanja med našo državo in Avstrijo, ki so za obe državi velike važnosti.

Ker naša trgovinska statistika za l. 1923 še ni izdelana, navajamo številke o trgovini med našo državo in Avstrijo po avstrijski statistiki.

Naša država je najvažnejše razpečevališče za produkte avstrijske industrije. Nasprotno pa je v avstrijski uvozi trgovini večje važnosti naša država samo kot dobaviteljica agrarnih produktov.

V l. 1923 je znašal uvoz v Avstrijo iz Jugoslavije 95.8 milijonov zlatih kron, kar pomeni 5.2 odstotkov vsega avstrijskega uvoza. Od celokupnega tega uvoza odpade 28.1 milijonov zlatih kron na živino, 48 in pol milijona na živila, 1.6 milijonov na premog (iz Slovenije), 12.6 milijonov na ostale surovine, ki so potrebne za obratovanje raznih industrij in 4.9 milijonov na fabrikate.

V l. 1923 je izvozila Avstrija v Jugoslavijo za 137.1 milijonov zlatih kron svojih produktov. Med vsemi državami je bila Jugoslavija kot kupec avstrijskih proizvodov na prvem mestu, saj je šlo v našo državo 13.3 odstotkov vsega avstrijskega izvoza. Pri tem so se izvažali v Jugoslavijo največ industrijski produkti in sicer za 127.2 milijonov zlatih kron.

Za Avstrijo je velike važnosti naš trg za strojno in železarsko industrijo. Lani je Jugoslavija kupila v Avstriji za 25 in pol milijona zlatih kron železa in železarskih produktov, za 6 in pol milijona zlatih kron strojev, za 4.3 milijonov električnih strojev, potem za 1.6 milijonov zlatih kron vozil, za 7 in pol milijona zlatih kron kovinskih predmetov in tako dalje.

Kar se tiče železa, se je lani izvozilo več samo še v Nemčijo; vzrok temu pa je bil izpad produkcije Porurja.

Poleg produktov avstrijske železarske in strojne industrije je kupovala Jugoslavija še v Avstriji bombažno in volneno blago (v vrednosti 22.6 milijonov, oziroma 6.9 milijonov zlatih kron), konfekcijsko blago (v vrednosti 13.9 milijonov zlatih kron), nato papir (9.6 milijonov zlatih kron) in usnjarske izdelke (za 8.6 milijonov zlatih kron).

Za Slovenijo bo ta pogodba življenske važnosti.

Koliko je plačala Nemčija na račun reparacij.

Reparacijska komisija je priobčila dne 31. pr. m. stanje plačil, ki jih je izvršila Nemčija od premirja pa do 30. junija t. l. in razdelitev istih na posamezne velesile. Komisija pripominja, da te številke niso popolnoma točne ampak samo aproksimativne. Priobčuje jih pa vseeno, da poda vsaj splošen pregled.

Iz teh publikacij je razvidno, da je plačala Nemčija do 30. junija t. l. 8 milijard 405 milijonov 932 tisoč zlatih mark, med tem 2 milijardi 903 milijonov 833 tisoč v devizah, 3 milijarde 298 milijonov 414 tisoč v naturalijah, 378 milijonov 693 tisoč v cediranem dobroimetju in že 2 milijardi 834 milijonov 990 tisoč iz zaplenjenega blaga (izkupček prodaje vojaškega in mornarskega materijala, izročitev ladij in podmorskih kablov).

Hagarin sin.

Roman, Paul Keller. — F. O.

(Dalje.)

26

Nekoč je vstopil Robert Winter. Nekaj je imel samo naročiti. Pri tem je lahko zakašljel.

»Ali ste se prehladili, Robert?« vpraša v skrbeh Kristina.

»Kaj, to ni nič hudega, Kristina,« odvrne in gre. Dr. Friedlieb sune z nogo ob posodo s premogom.

»Kako to, Kristinkata in Robertujeta? Tak neumen ušiv kašelj nič ne pomenja.« Kristina ga prestrašeno pogleda, se obrne in molči.

To spravi doktorja v zadrego. Molčeč nasprotnik ni zanj, če hoče on zmerjati. Ko je delala dekletke tiho in z resnim obrazom dalje, je mučno občutil, da je pravzaprav surovež, ki zasluži, da se prime sam za vrat in vrže čez prag.

»Nočem zmerjati,« prične znova, »če pa malo zakašlja — tsh, seveda ga smete vprašati — se samo razume — zato — zato Vam ne more nihče ugovarjati — mislim samo, da ni tako hudo — in lahko mu kuhate tropotec, žanež in plešec — tsh, to je res — toda samo, Robert in na to — kratko, Kristina — to — se mi zdi čudno.«

Zdaj ga pogleda z globokimi očmi, ki so mu bile tako všeč na nji, resno pa prijazno in pravi:

»On dela za moje stariše in jaz; zato mi pravi, Kristina, jaz pa njemu, Robert. Iz prijaznosti potrebuje, ker je zelo ubog človek.«

Od te reparacijske svote je prejela Velika Britanija 1 milijardo 297 milijonov 382 tisoč; Francija 1 milijardo 724 milijonov 601 tisoč; Belgija 1 milijardo 716 milijonov 683 tisoč; Srbija 265 milijonov 140 tisoč. Če odštejemo od gornjih svot stroške za Nemčiji dano posojilo, za premog in okupacijske stroške, izhaja iz tega, da so prejele čistega: Velika Britanija 217 milijonov 388 tisoč, Francija 1 milijardo 101 milijon 874 tisoč, Italija 354 milijonov 486 tisoč, Belgija 1 milijardo 428 milijonov 689 tisoč in Srbija 265 milijonov 140 tisoč.

...

g Popravi. V članku »Deflacije in stagnacije«, ki ga je napisal I. A., so se vrinile ne ljube pomote. — V petem odstavku prvega stolpca šesta vrsta čitaj osnovana mesto osnovna. V istem odstavku 16. vrsta mora stati za »začeli« »p a d a t i c«. V drugem stolpcu tretji odstavek šesta vrsta naj se glasi mesto ji jo. A v zadnjem odstavku naj se sedma predzadnja vrsta glasi: »kredite, ki jih daje danes, v portfelj čistih trgovskih menic...«

g Ljubljanski trg je bil s sočivjem bogato založen. Vsega je v izobilju. Zlasti prihaja dosti čebule, ki se prodaja od 1 do 1.25 Din za kg. Kupec celih vreč jo lahko dobi po 1 Din za kg. Tudi krompirja je dovolj, kupčija pa ni posebna. Cena mu je 1 do 1.25 Din za kg. Nadalje je mnogo sadja, ki pa ima po kakovosti jako različne cene. Otrseno zgodnja jabolka se prodajajo po 1.50 do 1.75 Din kg. obrana in lepo sortirana jabolka pa se prodajajo po 2.50 do 3.— Din za kg na debelo, na drobno pa po 0.50 do 1.— Din višje za kg. Hrušek je manj na trgu in se splošno prodajajo po 1 Din pri kg dražje kot jabolka. — Kumare za vlaganje stanejo 100 komadov 15 Din mešane kakovosti. Enakomerno zbrano blago pa se prodaja nekaj dražje. Navadne jedilne kumare pa se prodajajo po velikosti in kakovosti od 0.25 do 1 Din za komad. Tudi zgodnje zelje se prihaja na trg, glavica po 1.50 do 2 Din. Ker prihaja vedno več zgoraj označenega blaga na trg, bo cena vedno padala. Kdor si hoče zagurati gotovo prodajo, je potrebno, da bo bolj gledal na sortiranje in izbiranje blaga. Lepo izbrano enakomerno blago vsak rad kupi in tudi dobro plača. To naj si zapomnijo zlasti noi, ki dovažajo razne mešanice blaga na trg in se jako hudejejo, če ne morejo doseči lepš cen. Za lepo blago se ljubljanski odjemalci prav toplo priporočajo, zato se sortiranje in odbiranje blaga dobro izplača.

g Dinar v Ameriki. Dinarski kurz na newyorški borzi se zadnje čase giblje okoli 1.18 do 1.19. V isti dobi lanskega leta je notiral samo 1.05. Napram dolarju je večina evropskih valut v primeri z lanskim letom padla v vrednosti, edino naš dinar je poskočil in sicer za ca. 14 centov.

g Vinogradništvo v Banatu. Pred kratkim se je vršila v Vrhu konferenca producentov in vinskih trgovcev. V referatih na tej konferenci se je konstitiralo, da je v Banatu zasajenih z vinsko trto 14.000 ha zemlje. Lani je trgatve odvrnila 557.000 hl. Sam Vršec producira ca. 115.000 hl, okolica pa 26.000 hl, Bela Cerkev 33.000 hl. Letošnja trgatve bo dala 30 odstotkov manjši donos kot lani. Kvaliteta vina bo približno ista kot lani. Da je letošnji pridelek manjši od lanskega so povzročile peronospora, toča in deloma poplave.

g Hrvatska banka d. d. v Zagrebu. Večina delnic te banke je prešla v roke Jugoslavenskega d. d. za promet kemikalijama u Zagrebu; dne 16. t. m. se vrši izredni občni zbor delničarjev v svrhu sprememb v ravnateljstvu in nadzorstvenem svetu.

g Domača produkcija sladkorja. Včeraj se je vršilo na pobudo poljedelskega ministra posvetovanje v železniškem ministrstvu med lastniki sladkornih tovarn in pridelovalci sladkorne pese. Razgovor se je vršil glede najmanjše cene za sladkorno peso in glede prevoza pese do tovarn. Zedinili so se, da bo znašala najmanjša cena za 100 kg 30 Din. Celotna produkcija bo letos znašala okoli 90 tisoč vagonov. Železniško ministrstvo bo dalo za prevoz dnevno 800 vagonov na razpolago.

g Promet v tržaški luki. V mesecu maju t. l. je znašal uvoz po železnici 949.433 met. stotov, uvoz po morju 2 milijona 120.421 met. stotov, skupno torej uvoz 3 milijone 69.855 met. stotov. V mesecu maju lani je dosegel celokupni uvoz samo 2 milijona 176.188 met. stotov. Izvoz po železnici je bil v maju t. l. 1 milijon 646.638 met. stotov, po morju pa 805.424 met. stotov, skupno torej izvoz 2 milijona 452.072 met. stotov napram 1 milijonu 470.974 met. stotov v mesecu maju preteklega leta.

g Avstrijska industrija čevljev se nahaja v slabem položaju. Nekatere velike firme so v težkočah, med njimi velika, 30 let stara tvornica Matausch in Haneška. Pasiva znašajo 16 milijard aK in tvrdka prosi za prisilno poravnavo.

g Sanacija avstrijske Kaufmannsbank. — Iz Dunaja poročajo, da nameravajo avstrijski trgovci potem svoje zveze sanirati avstrijsko Kaufmannsbank.

g Nova insolvenca na Dunaju. Po dunajski Kaufmannsbank je izjavila insolenco dunajska Wiener Handels-Kreditbank in je prosila za državno nadzorstvo.

g Fuzija dveh mažarskih velebank. Budimpeštanska Lloyd banka se je fuzionirala z Britansko-Ogrsko banko.

g Ogrska trgovska bilanca. V prvi polovici t. l. je bila ogrska zunanja trgovina pasivna za 58 milijonov zlatih kron napram 97 milijonom v isti dobi pr. leta.

g Ogrsko-francoska trgovska pogodba. — Kakor poročajo iz Budimpešte, se bodo začela v kratkem trgovska pogajanja med Francijo in Ogrsko.

g Obtok bankovcev v Češkoslovaški je k ultimu julija t. l. znatno narasel. Dosegel je 8 milijard 90 milijonov češkoslovaških kron, kar pomeni napram 23. juliju t. l. zvišanje za 527 milijonov kron.

g Ležišča platina v Češkoslovaški. V Češkoslovaški Švici je neka angleška finančna grupa dognala, da se nahaja v tamkajšnjem terenu poleg zlata tudi platini; dosedaj so se nahajala ležišča platina v Evropi samo na Uralu (Rusija).

g Situacija v Nemčiji. V teku meseca julija t. l. je bilo otvorjeno v Nemčiji 1185 konkurzov napram 595 v juniju. Pred vojno je bilo povprečno mesečno 600 do 800 konkurzov in to v večji Nemčiji kakor je sedaj. Juljska statistika znači rekord.

g Nov denarni sistem na Poljskem. Kakor smo že poročali, je s 1. julijem t. l. poljska marka izgubila legalno plačilno moč. Denarna edinica Poljske je sedaj zlat, ki ima eno tretjino grama zlata. Zlat se deli na sto grošev. Kujejo se kosi po 100, 50 in 10 zlatov v zlatu, kosi po 5, 2 in 1 v srebru, nikelnasti denar v znesku 50, 20 in 10 grošev, iz bronca po 5, 2 in 1 groš. Zlati denar ima 900 delov zlata in 100 delov bakra. Iz 1 kg take zmesi

se nakuje 3100 zlatov. Teža kosa za 100 zlatov znaša 52.258 gramov.

g Svetovna produkcija piva. V letu 1913 se je navarilo na celem svetu 295 milijonov hl piva, leta 1923 pa samo 136 milijonov hl. Zaradi prepovedi alkoholnih pijač v severoameriških združenih državah je pa popolnoma odpadel uvoz piva v te iz Nemčije, Anglije, Francije ter Belgije in zaradi tega je tudi produkcija teh držav znatno padla. — Lani so producirale največ v Evropi Anglija (32 milijonov hl), Nemčija (29 milijonov), Belgija (15.6 milijonov), Francija (14.6 milijonov) itd. Naša država je producirala 300.000 hektolitrov. Za zvarjenje se je lani porabilo približno 900.000 met. stotov hmelja.

g Praška živnostenska banka proti Ljubljanski kreditni banki. Pred senatom višjega sodišča v Pragi se je vršila dne 28. julija razprava Živnostenske banke v Pragi proti Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani. Živnostenska banka je zastopal dr. Schwarz, Ljubljansko kreditno banko pa ravnatelj dr. Tykač. Živnostenska banka toži Ljubljansko kreditno za Kč 5.300.000 s pripadki. Toliko je znašal debet saldo Ljubljanske kreditne banke po četkom leta 1919. Dne 4. februarja 1919 je došlo na Živnostensko banko potem njene dunajske podružnice nakazilo Kč 3.300.000 in 15. februarja še 2 milijona kron. Tožna Ljubljanska kreditna banka je s tem smatrala, da je svoj dolg odplačala. Toda tožiteljica se je postavila na stališče, da gre tu za dolg v starih avstrijskih kronah. Razprava je bila v svrhu zaslišanja prič in strokovnjakov odgodena.

Orlovski vestnik.

Fantovski tabor na Posavju. Vzroki današnjih nezdravih razmer in kam te razmere vodijo, to bo ena izmed glavnih točk na fantovskem taboru, ki se vrši pri Sv. Jakobu ob Savi dne 24. avgusta. Tabor je namenjen samo za fante in može. Pridite!

Turistika in sport.

Športni klub »Disk«, Domžale, je priredil v nedeljo 3. avgusta kolesarsko dirko na progi Domžale—Blagovica—Domžale 40 km. Vkljub temu, da je bila proga slaba zaradi deževja in so bili vsi dirkači novinci, so vendar dosegli lepe uspehe. Kot prvi je prispel na cilj Flis Franc, 1 uro 25 min., 2. Smogavec Stanko 1 uro 28 min., 3. Likar Viljem 1 uro 32 min., 4. Bertonec Franc 1 uro 33 min., 5. Ovca Ivan. Ostali so izstopili vsled slabega vremena. Flis je vozil v izborni formi.

Darovi.

Delavski darovi. Za družino Rudolfa Juvana so darovali: Delavci in delavke tobačne tov. 232 Din; delavci pri Žabkarju 139 Din; delavci STILO pri Samassi 456.25 Din; in Zveza kovinarjev pri Žabkarju 100 Din. Družina Juvan se vsem darovalcem iskreno zahvaljuje!

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Patrom. diferenca v C	Nebo, vetrovi	Padačina v mm
3./8. 21 h	733.1	16.1	1.1	dež j. zah.	
4./8. 7 h	732.4	15.6	0.8	d. obl. s. vzh.	35.2
4./8. 14 h	732.6	21.1	1.8	v. jas.	

harja in hudih vetrov. Skrivnostno se svetijo rdečkaste svetilke in doktor ve, da prebivajo v dolini zadovoljni ljudje. Marsikdo ima res svoje težave, a težkih bridkosti nihče. Nehote s spomni doktor, da ima on delež, zasluge za ta mir. Zdaj zmaje z glavo. Seveda, nekaj ljudi je, ki jim je rešil življenje, pa to bi storil tudi drug zdravnik; nekaj zgubljenih duš je pripravil do kruha, nekaj lahkomisljenih malopridnežev obvaroval sramote in kaznilnice — vse je res, toda samo dolžnost. Kdor stori samo dolžnost, se mu ni treba bahati. »Zadostno« bo dobil komaj pri Bogu. In če je vrh tega star osel kot on, ki zamudi svojo korist, ki se cvetlice ob potu z nerodnim čevljem komaj dotakne namesto z iščočo roko, se mu ni treba pritoževati in se grdo držati, če pride drug, ki je pametnejši kot on.

Pa vendar je težko — težko! Težko se opre na oknice in položi glavo na roko. Ura zopet bije. Dr. Friedlieb se vzravna. Roka mu je mokra. Jezno jo obriše ob suknjo. Odločno poskoči in prižge luč.

List papirja vzame in napiše nanj: 45 = 24.

»Poglej, starec! 45 = 24. Mnogo ne znaš več matematike, to pa še veš: 45 = 24 ni prava označba. Strašna razlika za 21. Za 21 let! Veš li, kaj je 21 let v človeškem življenju? Kakšen prepred je to? Poglej dalje v zrcalo! Ne misli, da si postaven dečko, ki nima še nobenega lasu sivega. Desna stran kaže ministra, leva pa drugega in teme ni preveč gosto poraslo. Na levih sencih imaš bradavico in brada ti je v sredi razdeljena, kar ni baš

moderno. Sploh obraz tvoj — tebi samemu ne ugaja, kaj šele ženski! In surovež si, nerodno, gobeždač, zadirnež, ki ga prekaša vsak trgovski pomočnik v prijaznosti. Ne zna niti enega plesa, ne zna se zabavno razgovarjati, ne ume nobenega nežnega viteštva v ljubezni, in če pomišlja, se poti. Ti in štiriindvajsetletno dekle! Zapiši se med dedne strice, in če misliš na svatbo, si želi častne službe poročne priče!

Tako, zdaj je obračunal s seboj! Zdaj si je temeljito povedal resnico. Zdaj se mora pomiriti.

Toda čez četrte ure zopet sedi pri oknu in stmi v noč.

Kristina! Kristina!

Pa to ni zaradi dekleta, ne, samo zaradi njene ljubke, prijazne duše.

In vedno se mu je vrnilo upanje. »Ne« je rekla, »ne, ne!«, ko jo je vprašal, če bo vzela godca. Toda tako govore vsa dekleta, ki nočejo izdati svoje ljubezni. Kristina je mislila pač resno, ko je rekla »ne«. Godca noče samo zato, ker se boji staršev, ljubi pa vendar tujca.

Zene brez ljubezni dr. Friedlieb noče, ljubezni — ženske ljubezni pa, meni. ne more on nikdar zaslužiti.

Medtem je pa bil ta, kateremu je zavidal doktor, bolj zapuščen kot vsi drugi. Na zunaj mu ni manjkalo nič. Kristinina skrb je uganila vse njegove želje. Boljšala mu je hrano, delala skrivaj slanino ali pa gnjati na kruh, vtikala cigare v nedeljsko suknjo in mu skušala olajšati delo, kjer je mogla.

(Dalje sledi.)

Kdor da več

za priporočilo svoje trdke ali podjetja v kakem časopisu, kakor bi bilo to v skladu z uspehom, ki ga je dosegla reklama, naj bo uverjen, da je temu ponajveč vzrok napačno izbran način reklame. Zato je neobhodno potrebno, da se vsak trgovec ali obrtnik, pa tudi vsakdo, ki kaj kupuje ali prodaja, obrne poprej na upravo našega dnevnika in zahteva podrobnih pojasnil in proračun. Stranka si pri tem prihrani trud in stroške in se obvaruje česče večje škode.

Mosto KONTORISTINJE ali pisarn. moči išče gospodična z dvorazred. trgov. šolo. Ponudbe na upravo pod št. 4346

Dr. Volavšek

zopet ordinira

ISCEM gospodinje; grem tudi v župnišče. Nastop takoj. - Naslov pove uprava lista pod št. 4427.

Trgovina z mešanim blagom v večjem industr. trgu Gorenjske, se odda v najem. - Ponudbe pod »TRGOVINA« na upravo »Slovenca«. 4446

Prodajalka vrlo do- borna moč, ki je poštena, marljiva in sposobna za samostojno vodstvo, sprejme trgovina delikates ZAGAR, Zagreb, Nikolićeva ul. 12. Stanovanje in hrana v hiši. Spridevala in slika potrebni.

Prof. ŠERKO do 20. avgusta ne ordinira.

ZLATARSKI
— VAJENEC —

se TAKOJ sprejme. LUD. CERNE — LJUBLJANA — Wolfova ulica št. 3. 4368

Potrta globoke žalosti naznanjam, da mi je moja srčnoljubljena, dobra mati, gospa

Marija Czerny roj. Lenassi

v nedeljo, dne 3. avgusta, boguvdano premila. — Pogreb drage mi pokojnice bo v torek, dne 5. avgusta 1924 ob 4. uri popoldne iz Florjanske ulice št. 1 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 4. avgusta 1924.

MARIJA CZERNY, hčerka.

Moj ljubljani sin

ing. SREČKO BIBER

rezervni poročnik fregate

je včeraj ob pol 7. zjutraj v mariborski bolnici po kratki, mučni bolezni v 28. letu starosti mirno preminul.

Truplo blagega pokojnika se prepelje v Ljubljano, kjer se vrši pogreb v sredo, dne 6. avgusta, ob pol 5. popoldne iz glavnega kolodvora na pokopališče k Sv. Križu.

Prosi se tihega sožalja.

Ljubljana, dne 4. avgusta 1924.

Franja BIBER roj. GUSL - v imenu svojih otrok in ostalega sorodstva.

Brez posebnih obvestil.

Potrji globoke žalosti naznanjamo tužno vest, da je naš preljubljeni mož, brat in stric, gospod

Ivan Modic

posestnik v Dol. Logateu, cerkveni ključar in bivši dolgoletni občinski svetnik (18 let)

dne 1. avgusta t. l. ob četrti na eno ponoči, po kratki, mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, mirno in vdano v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega pokojnika se je vršil v nedeljo ob 4. popoldne. Obenem se tem potom iskreno zahvaljujemo za mnogoštevilno izkazano sožalje. Posebna zahvala preč. g. župniku za obiske in tolažila za časa bolezni, pevcem izobraž. društva za ganljive žalostinke in Orlu za častno spremstvo s praporom, ter vsem ostalim, ki so spremlili dragega pokojnika v tako obilnem številu na zadnji poti. Priporočamo ga v blag spomin in molitev.

Dolenji Logatec, dne 4. avgusta 1924.

ZALUJOČA ŽENA IN OSTALI SORODNIKI.

Lep črn premog

s 4 do 5000 kalorij, franko Ormož, tona po 300 Din, PRODAJA Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1.

P. n. občinstvu mi je čast javiti, da mi je ministristvo narodnega zdravja podelilo koncesijo za obratovanje staroznane LEKARNE gospe vdove pokojnega Mr. Vinka PROCHAZKE. Lekarno sem na novo preuredil, izpopolnil in založil z najnovejšimi tu- in inozemskimi specialnimi zdravili in se p. n. cenj. občinstvu in dose- danjim strankam najtopleje priporočam.

Mr. LEON BAHOVEC

lekarnar »PRI ZLATEM ORLU«

Ljubljana, Jurčičev trg št. 2

(pri Čevljarskem mostu).

Dekle z dežele, ki zna šivati, iščem k enemu otroku v Ljubljano. - Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 4424.

DIJAKINJE

nižjih razredov se sprejmejo v dobro družino. - Rimska cesta št. 10, II. nadstr. 4422

Dva dijaka

sprejem na stanovanje in hrano. Event. instrukcija v hiši. Naslov pri upravi »Slovenca« pod št. 4411.

KROJASKI VAJENEC

priden in pošten, se sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. Več se izve v trgovini KUŠLAN, Karlovska c. 34.

Trgovski POMOČNIK

ali prodajalka se sprejme kot prva moč v trgovino z mešanim blagom na deželi. Hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. Ponudbe naj se pošljejo na upravo »Slovenca« pod št. 4383.

ŠIVALNI STROJ znamke »Singer« ugodno prodam. - Naslov v upravi pod št. 4423.

Trg. UCENEC se sprejme v trgovino z meš. blagom in dež. pridelki, in sicer poštenih staršev, 15 let star, z 8 razr. osnovno šolo, zmožen sloven. in nemškega jezika. Vstop 10. do 15. avgusta v trgovini IVAN SEVER, Velenje. 4354

Izobražena

vzgojiteljica

starejša moč, lahko upokojena učiteljica, se sprejme k trem fantikom 5, 7 in 9 let starim. Pogoji poleg slovenščine nemščina, event. italijanščina ali francoščina ter glasovir. Nastop takoj ali s 15. avg. t. l. Pisemne ponudbe z zahtevo plače na upr. lista pod št. 4415.

SOBA se odda

mirnemu gospodu, s brano ali brez hrane. Naslov pove uprava lista pod št. 4448.

Korespondent (-kinja)

SE ISCE, italijanskega, francoskega in nemškega jezika, z znanjem strojepisja in nemške stenografije. Nastop takoj. Ponudbe naj se pošljejo na: »UGAR«, šumska industrija d. d., Sarajevo, poštanski pretinac 33. 4451

Kovaški meh nov, fino izdelan, prodaja po znižani ceni J. SAJE Krševnih 1, p. Tržišče p. Mokronoga. 4441

Avtomobil (osebni)

še malo rabljen, SE KUPI. Ponudbe z navedbo tipa, leta gradnje, porabe bencina in dosedanje porabe na tovarno ANTON ŠINKOVEC D. D., GROSUPLJE. 4433

HIŠA z vrtom

blizu Ljubljane na prodaj. Stanovanje 3 sob in kuhinja takoj na razpolago. Naslov v upravi lista pod št. 4447.

la trapist. SIR

z dnevno dobavo — NUDI BOR. SBIL, Kočevje.

Enonadstr HIŠA

z vrtom in zemljiščem se po jako ugodni ceni takoj prod. - Poizve se v Ljubljani, Opekarska cesta 10. 4182

TRINADSTROPNO

NOVO HIŠO

moderno zidano z 9 stanovanji v Mariboru, v sredini mesta, ugodno prodam. Ponudbe pod št. 4393 na upravo.

Skladišče

v bližini glavn. kolodvora, iščem takoj v najem. Ponudbe pod »Suho skladišče št. 4892« na upravo lista.

ZNIZANE CENE

otroških vozičkov, dvokoles, malih pomožnih motorčkov ter raznih motociklov, šivalnih strojev in pnevmatik. — TRIBUNA F. B. L., Ljubljana, Karlovska c. št. 4. Sprejemajo se v polno pravico za emaliranje z ognjem, poniklanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. Prodaja se tudi na obroke. Ceniki franko. 4397

Nedvomni znaki

»Pravega : FRANCKOVEGA : kavnega pri- datka« in sicer: ime »Franck« in »kavni mlin- ček« izražajo se posebno na novi, rjavo-modro- beli etiketi za zabožčke. — »Pravi :FRANCK: z mlinčkom« je neopadljiv v aromi, okusu in izdatnosti. —

Dražba.

enega toplokrvnega in enega mrzlokrvnega ŽREBCE se vrši v soboto dne 9. avgusta 1924 ob 9. uri na jahalnici državne žrebčarne na Selu pri Ljubljani. — Zdražitelj ima plačati poleg kupnine 2% takso, 2% prispevek za ubožni sklad in stroške objave v časopisih. 4435

Drž. žrebčarna na Selu pri Ljubljani.

Papir v rolah

z nat'snjeno firmo in reklam o

se dobiva pri

Pantić in drug

Beograd

Denite v juho in prikuho krepčilo hrane

— Juhan —

Imate iz preprostih jedil izvrstno, zdravo in redilno hrano.

RAZPIS

prodaje zemljiških parcel.

Prodaja se sledeča v dr. Oražnovo zapuščino spadajoča zemljišča:

1. Zemljišče Mestni log: Parceli 893 in 894/1 ter šupi stavbn. parc. 89/2 in 903 kat. obč. Trnovsko predmestje v skupni izmeri 71504 ha.

To zemljišče se prodaja v treh enakih delih računano od ceste v Rakovo jelšo ali pa v delih, kakor ga režejo jarki iz Ceste 2 cesarjev, eventualno najboljšemu ponudniku za vse parcele s šupami vred.

2. Travniki pod dolenskim kolodvorom: Od postaje dolenski kolodvor ga loči poljska pot. Jako primeren za skladišče lesa, parno žago, odn. tvornico z lesnimi izdelki. Ta travnik obsega sledeče parcele: št. 175/1, 176/1, 176/2, 177/1, 178/1 in 179/1 kat. obč. Karlovske predmestje v skupni izmeri 20143 ha. Prodaja se prvi dve parceli skupaj in ostale skupaj odnosno najboljšemu ponudniku vse parcele skupaj.

3. Zemljišče za Rakovnikom:

a) Parcela št. 77/8 gozd, 83/1 travnik in 83/2 bajer (pripraven za rejo rib in za pridobivanje ledu pozimi) kat. obč. Karlovske predmestje skupno z zasebno poljo parc. 83/4 v skupni izmeri 10628 ha.

b) Parcela 77/20 gozd, 80/1 njiva in 83/3 travnik kat. obč. Karlovske predmestje v skupni izmeri 47281 ha. To zemljišče se na željo razdeli na dva dela.

4. Stavbne parcele na Priškovec:

a) Parcela št. 172/4 kat. obč. Sv. Petra predmestje I. del, razdeljena na 2 stavbni parceli po 746 m².

b) Parcela 234/2 iste kat. obč. razdeljene na 2 stavbni parceli v izmeri 852 in 896 m².

c) Parcela št. 172/17 iste kat. obč. v izmeri 604 m².

Ponudbe opremljene z 10 % vadijem — v gotovini odn. vredn. papirjih — v kateri se ponudnik zaveže, da ostane 4 tedne, ko konča rok za vlaganje ofertov v be- sedi. — Sicer da mu zapade vadij — je vložiti do 30. avgusta t. l. pri podpisnem odboru.

Vso kupnino bode plačati takoj v gotovini, ko sprejme ponudnik obvestilo, da je ponudba sprejeta. Vsa pojasnila se dobe pri podpisnem odboru v delavnikih od 9.—11. ure popoldne.

Upravni odbor dr. Oražnovega dijaškega doma (univerza) v Ljubljani, dne 26. julija 1924.

Dr. A. Šerke.

IVAN ZAKOTNIK

Telefon št. 379

mesni tesarski mojster

Telefon št. 379

Ljubljana, Dunajska cesta 46

Vsakovrstna tesarska dela, kakor: moderne lesene stavbe, ostrejša hiše, vile, tovarne, cerkve in zvoniki; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd.

Gradba lesenih mostov, jezov, mlinov.

Parna žaga

Tovarna furnirja

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopiju)

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsako- vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predajmi in krediti vsak vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd. Brzjavke: Kredit Ljubljana Tel. 40, 457, 548